

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Vallis Liliorvm Ad Lavdem Dei, Pro Solatio tribvlatorvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

Lauda Deum cum omnibus sanctis in terris, quem laudant omnes Angeli in caelis. Si laudas, Angelis asimilaris: si non laudas, ingratus es, & peior bestijs. Ecce volucres caeli cantant, pisces natant, canes latrant, pecora clamant, & omnia elementa ad laudem Dei se mouent, & magnificentiam creatoris sui naturalibus motibus demonstrant. In cunctis ergo quae agis, habe Deum praeculis tuis. Caue offensas: gratias age pro beneficijs impensis, & in fine cuiuslibet operis tui, corde tenus regratiando Deo sic concludere: Deo laus nunc & in aeternum. Omnis spiritus laudet Dominum. Amen.

VALLIS LILIORVM

AD LAUDEM DEI,

PRO SOLATIO TRIBVLATORVM.

PROLOGVS IN HVNC LIBELLVM.

Osee 14.

Iustus germinabit sicut liliū, & florebit in aeternum ante Dominum. Iste libellus potest nominari *Vallis Liliorū*, ad distinctionē alterius praecedentis, qui Hortulus Rosarū intitulatur. Quia sicut ille tractat de multis virtutibus, tanquam de rubris rosis in hortulo Iesu natis; sic iste loquitur de multis virtutibus, tanquam de candidis lilijs, in valle humilitatis à Domino Iesu plantatis, & Spiritus sancti intima asperione dulciter irrigatis. Nam teste beato Gregorio, qui sine humilitate virtutes congregat, in vētū puluerem portat. De his quoque lilijs loquitur etiam Sponsa Christi, humilis & deuota anima, ad Iesum Sponsū suū in Canticis Canticorū, ore cantans & corde iubilans, de visitatione sui & donis eius. *Dilectus meus* (inquit) *mibi, & ego illi, qui pascentur inter lilia.* Et iterū: *Dilectus meus candidus & rubicundus, inter robera mea commorabitur.* Cui laus, honor, & gloria, in saecula saeculorum, Amen.

Humilitas
radix &
mater vir-
tutum.

Cant. 6.
Cant. 5.

CAPVT

CAPITA HVIVS LIBELLI.

D e triplici statu humana vita.	Cap. I.
De laude Dei in paupertate.	II.
De probatione deuotarum per contraria.	XII.
De vero amatore Dei.	IV.
De gratitudine anime, pro omni bono.	V.
De conformitate anime deuote cum cruce fixa.	VI.
De ambulatione anime pure cum Deo.	VII.
De pace cordis, & quiete in Deo.	VIII.
De recollectione cordis cum Deo.	IX.
De uigilatione & oratione, contra tentationes.	X.
De timore aterna poene, contra uitia carnis.	XI.
De memoria dominica passionis.	XII.
De inuocatione sancti nominis Iesu & beatae Mariae.	XIII.
De fortis certamine contra uitia.	XIV.
De stabilitate in loco & in ordine.	XV.
De diuino solatio in tribulatione.	XVI.
De custodia conscientiae.	XVII.
De solitudine & silentio.	XVIII.
De refugio pauperis ad Deum adiutorem suum.	XIX.
De paupere & infirmo Lazaro.	XX.
De claro intellectu sacrae scripturae.	XXI.
De magnis meritis patientiae pro Christo.	XXII.
De bonis moribus humilis monachi.	XXIII.
De prouida locutione, & fraternae compassionis.	XXIV.
De incerta hora mortis.	XXV.
De aterna laude Dei.	XXVI.
De laude sanctorum Angelorum.	XXVII.
Oratio deuoti amatoris Dei.	XXVIII.
De unione cordis cum Deo habenda.	XXIX.
De vera pace in solo Deo.	XXX.
De recta intentione ad Deum.	XXXI.
Oratio humilis & contriti spiritus.	XXXII.
De bona societate cum Iesu, & sanctis eius.	XXXIII.
De summo bono & ultimo fine, in solo Deo ponenda.	XXXIV.

CAPVT I.

De triplici statu uita humana.

I. Ego flos campi, & liliu conuallium. Hæc est uox Christi, ad Cant. 2.
sanctam Ecclesiam in generali, & ad quilibet animam deuotam

Christus
flos campi
& liliū
conual-
lium.

tam in speciali. Christus enim est speciosus Sponsus sanctæ Ecclesiæ, & caput omnium fidelium: flos omnium virtutum, & liliū conuallium: amator humilitatis & castitatis. Qui ergo vult Christo seruire & cælesti Sponso placere, studeat vitia sua vincere, lilia virtutum colligere, otium vitare, libenter studere, libros scribere, manibus operari quod vtile est; frequenter orare, & Deo intimè vacare, tumultus fugere, secretum diligere, & de alienis rebus & sibi nociuis tacere.

2. Habitus namque exterior parum valet, sine interiore virtute coram Deo. Vas est foris ornatum, sed intus vacuum. Sicut ex bono vase vini bonus odor procedit, sic ex bono corde religiosi bona verba & sancta opera procedunt, ad laudem Dei & utilitatem proximi. Attendè ergo frater statum tuum, in quo stas, & coram hominibus ambulas; vt Deo dignè placere studeas, & alios factis & moribus sanctis ædifices. Totum enim in te redundabit, quicquid boni feceris, & quicquid mali coram Deo commiseris. Quando ergo comedis & bibis, dormis & quiescis & quocumque volueris pro libitu tuo transis; tunc facis opera carnis, & assimilaris bestijs terrenis, quæ discunt, comedunt, & bibunt, & replent ventrem suum, donec saturentur. Et si quis eis resistit, illum stimulant cornibus & ungulis, terrent vultibus, & mordent dentibus, & clamant vocibus horrendis. Tales sunt carnales homines, gulosi, auari, superbi, iracundi & litigiosi; spiritum Dei non habentes, sed passionem suam sequentes.

3. Sed quando vigilas & oras, legis & cantas psalmos & hymnos, de Deo & sanctis eius; vel quando ieiunas & abstinens a vitijs, & proximo seruis; aut pro peccatis tuis doles, gemis & ploras, confiteris & veniam petis; tunc facis opera Spiritus sancti, & secundum spiritum ambulas, & religiosæ vitæ ordinem seruas. Tunc etiam sanctis angelis assimilaris in cælis, qui semper Deum laudant, & cantant, & benedicunt, & nunquam faciem suam ab eo auertunt. Quando verò superbis, irasceris, detrahis, murmuras, fallis, mentiris, alios perturbas, & de malis eorum gaudes, & de bonis tristaris; aut quando proximum despicias, & compdum tuum in omnibus quæris; tunc diabolum sequeris, & demonibus assimilaris per malitiam & vitia, quæ committis. Nam ipsi passionem suam & nequitias sequuntur, quantum possunt & audent facere, & in malis delectantur, quia boni non sunt, & alios seducere & pervertere nituntur. Vita ergo iustorum angelis similis, vita carnalium bestijs æqualis, vita superbiorum demonibus comparatur. Caue serue Dei, ne laqueis eorum inuoluaris, & in iudicio ab eis accuseris & confundaris.

Carnales
bestijs, iu-
sti angelis,
superbi de-
monibus
similes.

CAPVT II.

De laude Dei in paupertate deuotionis.

1. **P** *Pauper & inops laudabunt nomen tuum Domine.* Quando sentis Psal. 47.
te aridum, frigidum, & tristem in orando, & meditando bona de Deo, non debes propterea desperare, nec desistere Iesum humiliter inuocare; sed in paupertate spiritus tui Deum lauda & gratias age, & istum versiculum pro consolatione libenter lege: *Pauper & inops laudabunt nomen tuum Domine.* Multi enim sancti & deuoti fuerunt etiam quandoque aridi, & per longum tempus à Deo derelicti: vt discerent patientiam & alijs compati, per doloris & inopix experientiam; & non presumerent nimis de seipsis, in tempore deuotionis & iubilationis. Lege etiam versum istum sequentem, cum Propheta in psalmo: *Ego autem mendicus sum & pauper, & Dominus sollicitus est mei.* Psal. 69. In Domino confido, quia ipse virtus & salus mea. Verum est, nam omne bonum à Deo.

2. Noli ergo presumere cum lætus fueris, nec te deicere tristitia grauatus; sed sicut Domino placuerit in oculis suis, sic esto contentus in omnibus. Nil enim boni habes à teipso, sed totum est à Deo. Cum gratia deuotionis datur, sol de cælo lucet, & anima illuminatur, & quasi in diuitijs exultat. Sed miser deciperis, si presumis & inflaris. Cum verò occultè subtrahitur gratia, & ab ingrato tollitur; tunc verè pauper es & infirmus, & parum potes sustinere, & tædet orare. Sed hoc pro beneficio accipe, quòd Deus te pauperem facit & humiliat cum electis suis; & percutit dorsum tuum filiorum virga, pro excessibus tuis occultis & negligentijs multis quotidianis; vt tibi ipsi vilescas, & nunquam alte de te sapias, sicut cõsultat sanctus Paulus ad Romanos: *Noli, inquit, altum sapere, sed time.* Rom. 12. Magnum lucrum animæ, de se viliter sentire, & Deo omne bonum funditus ascribere.

CAPVT III.

De probatione deuotorum per contraria.

1. **G** *Audete iusti in Domino.* In cælo semper est gaudium, in inferno semper est luctus, in mundo vtrumque ad tempus, ad probandum homines bonos & malos. In æstate sunt dies clariiores, & in hyeme obscuriores; sic est etiam cum anima deuota. Quando gratia Dei venit, & eam illuminat; tunc multa abscondita cognoscit & intelligit, cõtat & iubilat cū magna deuotione, quã sentit. Sed in tẽpore tẽtationis, cū subtrahitur gratia deuotionis; tunc est in hyeme & frigore, in obscuritate intellectus, & in pauore

pauore mentis. Tunc patientia est necessaria & Deo magis accepta, crescunt virtutes per aduersa, & augentur per patientiam æterna præmia.

2. Humiliatur anima & purgatur per flagella, confunditur superbia, & euanescit vana gloria. Quamdiu uiuit anima in corpore, exercetur in utroque, pro profectu ampliore in Christi amore. Magna ergo ars, magna virtus est, bene uti bonis & malis. Benedic ergo anima mea Domino in omni tempore; lauda Deum tuum Sion dicac nocte, & erit merces tua magna utrobique coram Deo in cælo & in terra, & omnia seruient tibi prospera & aduersa, bona & mala, læta & tristia. Vnde Apostolus Paulus ait: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, & nihil deerit timentibus eum. Beati, qui in omnibus sequuntur voluntatem Dei.

Rom. 8.

CAPVT IV.

De vero amatore Dei.

1. **D**iligite Dominum omnes sancti eius, pusilli & magni; quia pusillum & magnum ipse fecit. Verus amator Dei amat pure Deum, scilicet Deum propter Deum, & propter eum solum fruendum; & non propter lucrum ab ipso habendum; nec propter aliquod proprium commodum, nec solatium aut præmium inde promerendum; sed totaliter & finaliter propter suam infinitam bonitatem, & superexcellentem dignitatem. Ideo in laudem Dei Psalmista frequenter dicit, & repetit. *Confitemini Domino, quoniam bonus*; & hoc dicere dulce est amanti. Sed dicere, *quoniam in æternum misericordia eius*, dulcius sapit pœnitenti & dolenti de peccatis suis. Ne ergo desperet homo fragilis in malis suis, additur. Quoniam in æternum misericordia eius.

Psal. 30.
Sap. 6.Psal. 105.
106. 117-135

2. Ille autem amplius placet Deo, qui profundius se humiliat, & feruentius ipsum amat. Beatus, qui se viliores omnibus reputat; & canet omne, quod Deo displicere cognoscit. Beatus, qui propter Deum & beneplacitum eius, totum opus suum facit ex charitate cum pura intentione; & quicquid boni cogitat, hoc ad Dei honorem & laudem & gloriam integrè refert. Beatus, qui nil sibi retinet, sed totum Deo liberè reddit, quod à Deo accepit.

CAPVT V.

De gratitudine animæ, pro omni bono.

1. **M**agnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in ipsum. Ille magnificè Deum laudat, qui de minimis etiam beneficijs gratias maximas agit; quia ille dat, qui super omnia maximus

Psal. 33.

maximus est. Nil tibi paruum nec vile esse debet, quod altissimus tibi ex gratia liberè præstat. Non quærit Deus aliquid magis, quàm vt gratis ametur, & omnis offensa caueatur, atque gratitudo semper & vbiq; ei reddatur.

2. Magnus coram Deo est, qui se ex vera humilitate spernit & subternit; & omnibus bonis & beneficijs indignum se iudicat; nec in aliquo bono vanè exultat, nec laudem concupiscit. Maior tamen ille, qui sicut Iob percussus, contemptus, conuiciatus, depauperatus, neglectus, tentatus, afflictus, derisus, & confusus gratias agit, lætatur & benedicit: & omnia grauamina & exilia sibi contingentia pro maximis lucris computat, & propter Deum sustinet, & conqueri cessat. Iob 1.

3. Beatus qui virgam doloris, sicut Iob, de manu Dei piè accipit, & totaliter voluntati diuinæ se offert & committit. Beatus, qui hoc semper quærit & eligit, quod Deo magis placet, & pro delicijs vilia capit: & læsus latior manet, & damnum temporale animæ lucrum reputat.

CAPVT VI.

De conformitate animæ deuote cum crucifixo.

1. **C**um ipso sum in tribulatione. Quid est hoc Domine? Expone mihi verbum istud, quod dixisti; aperi sensum huius versiculi pro solatio serui tui. Audi fili. Quando es in tribulatione & cordis mœrore, tunc es cum Iesu in cruce. Et quando iterum consolaris in deuotione, & delectaris in hymnis & canticis diuinis, tunc resurgis cum Iesu in nouitate spiritus: & quasi à mortuis suscitaris de sepulchro, alleluia lætè canendo. Psal. 90.

2. Cum autem flexibus genibus oras pro peccatis tuis, & intimè doles & ploras, tunc duris sceleribus ante portam cæli pullas. Cum verò omnia terrena iam negligis, & sola cælestia intus meditaris, tunc cum Iesu ad cælum pergis, & angelis sociaris. Esto ergo mitis, humilis, & patiens, in omni euentu & infirmitate irruente super te propter Deum; & porta crucem tuam patienter cum Iesu, moriendo quotidie in cruce, pro æternâ salute tua; quia omnis afflictio carnis patienter tolerata, medicina est animæ & satisfactio pro peccatis, & spes futura beatitudinis & gloriæ. Amen.

CAPVT VII.

De ambulatione animæ puræ cum Deo.

1. **A**mbulate dum lucem habetis. Ille ambulat cum Deo in luce, qui nil cupit de hoc mundo habere, sed habet cor suū fixum Ioan. 12.
ad

ad Deum in celo. Nam ibi est thesaurus animæ absconditus Dominus Iesus Christus, in quo omnia bona continentur. Semper miser est & eget, quicquid habet, qui Deum amicum non habet. Ille Deum habet, qui eum amat, & sermonem eius seruat.

2. Ille verbum Dei bene seruat, qui otiosum verbum nunquam profert, qui opere ostendit, quod ore prædicat; qui propriam gloriam non quarit, sed omnia bona quæ facit, & in alijs videt, pure ad gloriam Dei refert. Qui autem sibi placet, stulto placet, & Deo displicet. Ideo in omnibus bonis quæ agis & dicis, Deo placere studeas, vt ampliora bona ab eo recipias. De bonis nature quid gloriaris, cum sis mortalis à vermibus mox rodendus? Audi senem iuuenis: Recipe te à rebus te distrahentibus: quia requiem non inuenies, nisi ad cor tuum redeas, & Deum super omnia bona quæras, & intimè diligas.

CAPVT VIII.

De pace cordis & quiete in Deo.

Psal. 75.

1. **I**N pace factus est locus eius. Quis est in bona pace? Qui mitis est & humilis corde. Quare vis scire de statu aliorum, qualiter sit cum eis, & teipsum negligis in multis? Ecce, qui melius seipsum humiliare & pati propter Deum, hic melius est in pace. Huic omne onus fit leue, propter Deum quem habet in corde. Beatus, qui loquitur cum Deo orando, meditando, cantando, legendo; & de alienis tacet, quæ fiunt in mundo. Vbicumque es, & transis, vel fugis, cogitatio tua tecum transit. Bona meditatio lætificat, mala contristat. Ira perturbat, inuidia excæcat, odium necat. Deuota lectio instruit, oratio accendit, operatio verbum implet.

2. Sermo sanctus corda mundat, vanus maculat, otiosus scandalizat, durus grauat, pius placat, moralis ædificat, historialis fidem confirmat, cælestis ad æthera leuat. Munda ergo cor tuum ab omni malitia, & eris in bona pace. Non est pax bona, nisi in Deo & cum virtuoso, qui omnia bene agit propter Deum, quem diligit. Mane in silentio, & sustine modicum propter Deum, & ipse liberabit te ab omni onere & inquietudine. Beata vita & bona conscientia dāt fiduciam ad Deum in tribulatione, & in morte; mala autem conscientia semper est in timore & in lite. Iracundus citò cadit, de vno malo in aliud peius. Patiens & mitis de hoste facit amicum, & Deum inueniet sibi semper propitium, propter pietatem erga peccantem.

CAPVT

CAPVT IX.

De recollectione cordis cum Deo.

Quod non colligit mecum, dispergit, ait Dominus noster Iesus Christus. Cum fueris multum dispersus & indeuotus propter multiplices diaboli phantasias, & amaras passiones cordis, & hominum displicentias te inquietantes; stude te recolligere in secreto, per orationem dominicam & angelicam salutationem: & prosterne te solo tenus ante sanctam crucem, vel beatæ Virginis Mariæ imaginem, aut alicuius Sancti deuotam picturam, ad Dei honorem sanctorumque memoriam factam. Inuoca præcipuè Iesum & Mariam, cum omnibus angelis & cæli ciuibus, pro misericordia & gratia diuinæ consolationis tibi iterum reddenda: & dic cum sancto Dauid in psalmo: *Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.* Domine spes mea à iuuentute, ad te confugiendo in tribulatione mea. Luce 12.
Psal. 37.

2. O Domine, doce me semper sequi & facere voluntatem tuam, & relinquere meam: quia hoc beneplacitum est tibi, & utile mihi, pro salute animæ meæ. Domine, nunquam mihi contingat aliquid cogitare, vel desiderare, aut operari, quod displiceat tibi, aut alteri noceat, sicut præcepisti mihi & omnibus seruientibus tibi. Cum contrarium ago, corrige me in misericordia tua, & non in ira perdas me. Quia Deus meus es tu, & ego pauper & fragilis seruus tuus, gratia & misericordia tua in omnibus maximè e-gens. Sit nomen sanctum tuum, nunc & in æternum, super omnia benedictum. Amen.

CAPVT X.

De uigilatione & oratione, contra tentationes.

Vigilate & orate, ut non intratis in tentationem, carnis vel spiritus, vel diaboli, vel mundi. Caro suggerit concupiscentiam, spiritus superbiam, diabolus inuidiam, mundus vanitatem. Christus autem è contrario docet. Nam suadet seruare castitatem, humilitatem, charitatem, & contemptum mundi: ad promerendum regnum Dei, & euadendum pœnas inferni. Vigilandum igitur & orandum, omni tempore, & in omni loco: quia nullibi securitas ab aduersario maligno, qui non dormit, nec quiescit à tentando, sed circuit & quarit, quem decipiat & molestet, & à bonis exercitijs impediatur, & ab oratione cessare faciat. Marc. 16.
1. Pet. 5.

2. Ideo Dominus noster Iesus Christus, sciens nequitias diaboli & utilitatem orationis, fortitudinem hostis & debilitatem hominis, admonet fortiter discipulos suos & omnes fideles vigilare & orare,

orare, si non velint ab hostibus suis, id est vitijs, superari. Vigilate igitur & orate, vt non intretis in tentationem diaboli, nec ei consentiatis. Si non potes totum psalterium legere, lege vnum psalmum, vnum versum, vnum deuotum hymnum, de Iesu, Maria, aut de aliquo sancto: ad excitandum cor tuum sursum in Deum, per gemitum & viua vocis oraculum. Propè est enim Deus omnibus inuocantibus se cum humilitate. Nam humilis oratio in se penetrat cœlos, dat fiduciam ad Deum, & frangit diaboli consilium & vires, minas & nugas.

Ecli. 55.

Matt. 6.

3. Si impediris foris ab hominibus, intra cubiculum tuum secundum Christi consilium; & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito. Ipse enim scit, quid cogitas & desideras, & quid opus est tibi. Sic ergo in omni petitione ora: Pater fiat semper voluntas tua, non mea: fac mecum sicut placitum est tibi, & vtile mihi. Si fueris cum alijs in choro, lege & canta cum eis, sicut angelus coram Deo. Sic canta exterius, vt compungaris interius. Sic placeas hominibus, vt non displiceas Deo & sanctis angelis eius. Deus enim magis attendit compunctionem cordis, quam clamorem altae vocis. Quia per humilem precem Deus placatur, per vanam gloriam offenditur. Per mœroris fletum gratia acquiritur, & virtus augetur; per dissolutionis sonum deuotio perditur, & pro omni culpa & negligentia pœna reddetur. A quibus malis diuina pietas nos semper custodiat, & ad cœlestia regna perducat. Amen.

CAPVT XI. 1

De timore æternæ pœna, contra vitia carnis & superbiam mentis.

Psal. 118.

1 **C**onfige timore tuo carnes meas. Vtilis est hæc oratio contra carnis vitia, & ad superbiam mentis deprimendam. Ista enim duo mala quotidie hominem impugnant & vexant: aut enim caro illicita concupiscit, aut spiritus de bono superbit & laudem querit. Vtrumque magnum malum, vtrobique periculum graue. Cum te tentat caro misera citò moritura, cogita æterni ignis tormenta; & sic ignem concupiscentiæ extingues igne gehennæ; & motus maiores expellent minores, vt spiritus saluus fiat per ignem. Breuis est omnis delectatio carnalis, fallax & vana omnis mundi lætitia, omnis decor corporis, omnis honor & gloria. Sicut dolor capitis cogit dissolutum gemere & flere, sic timor mortis & ardor inferni, faciunt passionatum et tentatum à peccatis abstinere.

2. Qui sine timore est, citò corrumpitur in malum: et qui se non humiliat coram Deo & sanctis eius, confundetur in iudicio à demonibus;

monibus, & punietur durissimè ab eis. Firma & vera sententia ista stat, nec fallit: Sive homo sive angelus sit, *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Jacob. 4. Misericordia autem Domini ab æterno, cum sanctis & electis suis vsque in æternum. Time ergo superbe iudicium Dei in omnibus factis tuis, & noli gloriari in vanis reputationibus tuis. Cum feceris totum, quod poteris & debes, adhuc deficis in multis, & vix vnum pro mille reddere vales. Time virgam Dei, time baculum, time iudicium futurum. Nil transibit impunitum; nil erit in bonis irremuneratum. Si cella tua arderet, nonne timeres, & citò surgeres, & fugeres? Ecce, quid facit timor & tremor, & cogitatio de pœnis futuris, quæ nullis finientur temporibus. Expellunt namque teporem, & inducunt orationis feruorem, propter nimium inferni horrorem.

CAPVT XII.

De memoria dominica passionis, contra dissolutos.

1. **B** *Eati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* A quo? Certè à Christo in secreto cordis, non de hoc mundo in vanis rebus. Leuia enim & iocosa verba & frequens risus, non congruunt sacre passioni Christi & amarissimis vulneribus eius. Si enim haberem vnam acutam spinam de corona Iesu in capite meo; aut in dorso meo transfixam, nunquid riderem? Minimè, sed præ dolore magis flerem, & altè clamarem. Si etiam vnum clauum crucis in pede haberem, quò irem & currem? Nusquam vtique irem aut currem; sed magis federem & dolerem; & per experientiam dolorum meorum, Christo compati discerem. Et vtinam amarissimè possem flere, in remissionem omnium peccatorum meorum. O quam sanctus dolor & dulcis fletus, ex compassione sanctorum vulnerum Domini nostri Iesu Christi largiter effusus.
2. Quando ergo grauaris, aut tentaris, aut infirmaris; recurre citò ad orationis scutum, & sanctæ crucis vexillum; & in sanctorum vulnerum Christi fixuris, quære vitiorum tuorum salutiferam medicinam, per deuotam orationem & seriosam passionis eius recordationem. Pondera sanctæ crucis magnitudinem, longitudinem, & altitudinem, in qua Iesus Christus pependit nudus, diris clauis pro te confixus. Numera attentè, quàm multæ acutæ spinæ in corona Domini fuerunt; quæ sanctum verticem capitis filij Dei tam acriter punxerunt, & largissimè cruentari fecerunt. Pone hæc & cætera arma passionis Iesu Christi iuxta te, pro bona custodia diei ac noctis; ne inuidus hostis diabolus inueniat te vacuum à diuinis imaginibus, & inquinet cor tuum sordidis picturis & vrticis.

3. *Sic*

3. Sit tibi proinde lectulus tuus sine plumis, in memoriam sanctæ natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, quasi angustum & pauperculum præsepe, virtutibus plenam; in quo puer Iesus vagabatur in cunabulis, pannis inuolutus, modico sceno pro serico pallio tectus, paruoque lacte matris virginis refectus. Sit duritia & vilitas culcitæ tuæ, recordatio quadam duri & lapidei sepulchri Domini nostri Iesu Christi pro te crucifixi & verè mortui, & in corde terræ sepulti ac grandi lapide clausi. Hic ergo in pace Christi quiesce, omnium oblitus quæ sunt in mundo; omnia reputans vilia & pro nihilo, quæ magna videntur & iucunda; ut cum resurgas nunc in virtutibus & gratia, & in nouissimo die cum electis in gloria sempiterna. Amen.

CAPVT XIII.

De inuocatione sancti nominis Iesu & beatæ Mariæ Virginis matris eius.

Psal. 5.

1. **D**irige Domine Deus meus, in conspectu tuo viam meam. Via tuæ Domine Iesu Christe, via pulchræ, viæ mundæ & securæ, ad ambulandum in eis rectè & perfectè. Et omnes semitæ tuæ pacificæ & sanctæ, ad perducendum omnes fideles tuos & humiles corde, in regnum tuum cæleste. Vbicumque ergo pergis, ambulas, stas, & resides, inuoca Iesum & Mariam piam matrem eius, & hunc sanctum versiculum libenter pro conductu viæ lege; *Dirige Domine Deus meus, in conspectu tuo viam meam.* Deinde consimiliter istum adde: *Perfice, pie Iesu, gressus meos in semitis tuis, ut non moueantur vestigia mea,* ad videndum vana & loquendum otiosa, animæ meæ nociua.

Psal. 16.

2. Post hæc etiam, hunc dulcem versiculum pro viatico ciborum assume, & quasi baculum in manu firmiter tene, & sepe orans deuotè lege: Iesus & Maria, sint mecum semper in via, in omni loco, & in omni tempore, pro bona custodia: ne fortè per devia errem, & dispergar per multa phantasmata intus & extra. Hæc sancta oratio, Iesus & Maria, breuis est ad legendum, leuis ad portandum, facilis ad tenendum, dulcis ad cogitandum, fortis ad protegendum, fidelis ad custodiendum, socialis ad ambulandum, delectabilis ad recreandum, amicabilis ad consolandum, potens ad adiuuandum, prudens ad perducendum recto itinere omnem pauperem peregrinum & sæculi contemptorem, ad vitam æternam. Hæc sancta oratio habet secum meliores comites & potentiores milites, præ omnibus regibus & principibus mundi; & altiores sanctos, præ omnibus sanctis in cælo & in terra. Hæc sancta

Haec oratio trahit ad se in feruore spiritus totam caelestem curiam, quae sequitur cum omni reuerentia Dominum suum Iesum Christum, & dominam suam sanctam Mariam, matrem Iesu benedictam, omni laude dignissimam, ab omnibus honorandam. Qui illos pro socijs secum habet in via huius vitae, etiam pios patronos inueniet mortis tempore. Noli iam ipsos deserere, si cupis cum Iesu & Maria semper viuere & gaudere. Bene ergo & securè ambulat, qui Iesum & Mariam in corde portat, ore saepe nominat, labijs benedicit, manibus plaudit, pedibus tripudiat, voce clamat, corde iubilat, oculis plorat, vultu suspirat, osculis placat, brachijs amplectitur, & flexis genibus adorat.

3. Beatus, qui IESUM & MARIAM sedulo inuocat, deuotè salutatur, amorosè commemorat, eximie honorat, lætissimè collaudat, altissimè glorificat, ardentissimè amat, suauissimè eructat, iucundissimè celebrat & cantat. O quam dulcis est Iesus, & quam dulcis sancta Maria, dilecta mater eius. Beatus peregrinus, qui in omni loco & tempore exilij sui in corpore, meminit patriæ caelestis, vbi Iesus & Maria gaudet pariter, cum omnibus angelis & sanctis suis in maxima lætitia & aeterna gloria. Beatus peregrinus, qui non querit mansionem in mundo, sed cupit dissolui & esse cum Christo in caelis. Beatus pauper & mendicus, qui quotidie transit pro pane caeli; & donec accipiat vnam micam, non cessat supplicare humiliter ante Dei mensam. Beatus qui vocatur ad cœnam agni; & donec perueniat ad conuiuium supernum, accipit eius sacramentum.

4. Quoties enim aliquis deuotè communicat, aut sacerdos ad honorem Dei reuerenter & deuotè celebrat, toties cum benedicto Iesu & benedicta matre eius spiritaliter manducat & bibit. Iste est discipulus Iesu, capellanus beatæ Mariæ Virginis, socius Angelorum, conciuus Apostolorum, domesticus Dei, cognatus sanctorum, amicus caeli. Hic turbas fugit, fabulas vitat, verba Iesu cogitat, & cor suum cum cæteris sensibus suis sollicitè custodit; ne Iesum & Mariam & omnes sanctos offendat. Hic accipiet benedictionem & misericordiam à Domino Iesu salutari suo; & quam citò ad eum clamauerit, exaudiet eum de caelo sancto suo, in quocumque loco fuerit & periculo. Nam cum discipuli in mari nauigarent, & præ timore submergendi Iesum inuocarent, statim ipse Iesus affuit, & dixit: *Quid timidi estis? Habete fiduciam: Ego sum, nolite timere.* Vox enim Iesu, vox dulcis ad consolandum, fortis ad protegendum, iucunda ad lætificandum, benigna ad indulgendum, gratiosa ad tribuendum vitam æternam.

Psal. 27.

Ioan. 6.

De forti certamine contra vitia, per exempla sanctorum.

Psal. 30.

I. *V*iriliter agite, & confortetur cor vestrum. Sicut per passionem & crucem Iesu & sanctorum Martyrum poenas, discimus aduersa tolerare: sic etiam per beatam virginem MARIAM, & per omnes sanctas Virgines, Viduas & Continentes, discimus carnalia vitia vincere, diuitias contemnere, honores fugere, & per contemptum omnium mundanorum caelestia quærere & amare. O serue Dei, stude virorum fortium patientiam insuperabilem sequi, diabolo & consilio eius resistere, & per debiliū puellarum constantiam virginalem, omnia delectabilia carnis cum cæteris vitijs, longè à te projicere & spernere. Si bona temporalia Deus dederit pro sua clementia paupertati tuæ, noli inde miser extolli, noli stultè cor apponere; quia nescis, quamdiu hîc eris, & istis fruêris. Noli longam optare vitam, sed bonam; quia melior est bona conscientia, quàm omnes thesauri mundi. Quanto enim plus habueris de rebus terrenis, tanto districtius inde iudicaberis.

2. Heu fallax gratia, & breuis gloria mundi, in diuitijs honoribus, prælaturis, & delicijs huius vita gaudere; post quæ sequuntur maximi dolores & fletus, cum diabolo semper ardere, vbi nulla est redemptio à pœnis eorū. Sed, ô quam magna iucūditas electorum, cum angelis semper latari; vbi summa felicitas omnium bonorum, cum Deo & sanctis eius, sine fine durabit. O quàm felices viri & prudentes Virgines, qui omnia propter Christum reliquerunt, & per arctam viam ad æternam patriam peruenire studuerunt.

3. Scitote ergo omnes fideles & deuoti serui Iesu Christi, quia oportet vos contra varias tentationes carnales & spirituales pugnare, vigilare, orare, ieiunare, & laborare, quamdiu viuitis. Oportet carnem castigare, ne intumescat, & concupiscat contra spiritum; & ne decipiat & præualeat contra animam, trahendo ipsam in gehennam. Quid prodest hîc carnem delicatè nutrire, & postea in inferno grauissimè torqueri? Et quid iuuat hîc laudari & honorari ab hominibus, & in futuro confundi & condemnari cum impijs & dæmonibus? In mundo doctor & magnus reputari, & in numero electorum non computari, maxima confusio & derisio est coram Deo & omnibus Sanctis eius. Pro Christo autem pati & vilipendi à maleuolis, maximus honor, laus, & gloria apud Deum & omnes Sanctos. Hinc ipse ait discipulis suis, & consolatur vbique omnes fideles, pro nomine eius iniuriam & pressuram

pressuram patientes: *Beati eritis, cum vos oderint homines, & exprobrauerint propter nomen meum. Gaudete & exultate, ecce enim merces vestra multa est in caelis.* Matt. 5.

CAPVT XV.

De instabilitate in loco & in ordine.

1. **S**tabiles estote in omni opere Domini semper. Dic bone frater, 1. Cor. 15. quid utilitatis & sanctitatis tibi confert huc illuc discurrere, & multa vbique videre & audire, & ad regnum caelorum non posse peruenire? Beatus, qui ab omni euagatione cor suum & corpus custodit, & citò ad seipsum cum gemitu redit & veniam petit. Væ tibi, qui sæpe foris euagaris & tempus infructuosè expendis, & alios scandalizas, Pax multa libenter in cella manenti, Deo in secreto vacanti, sæpe oranti, sacros libros scribenti, scripturas studiosè legenti, ac sanctis meditationibus affectuose insistenti.

2. Otiosus & fabulosus, multa correptione dignus, & à comuni colloquio separandus; ne fortè simplices & pusillos inficiat, & vanis verbis ac moribus peruersis scandalizet ac perturbet. Time, ô dissolute & iocose, futura ignis purgatorij tormenta; vbi pro quolibet leui & otioso verbo & cogitatu maligno, patieris à dæmonibus durissima verbera. Multo melius est ergo modò timere & cauere, poenitere & flere, quàm in futuro cum impijs sine fine torqueri, & à dæmonibus fustigari. Certè non est risus & iocus in inferno semper ardere, vnde nullo auxilio poteris liberari.

3. Si quis ista frequenter pensaret & strictè ponderaret, omnia mundana citò contemneret, & omnia delectamenta carnis exhorreret; vt æternas poenas euaderet, & ad caelestia gaudia post mortem perueniret. Sed væ eis modò, & amplius in futuro, qui diuina iudicia modicum attendunt, & ferè omnia pro leuibus ducunt, quia poenas illas in corpore non sunt experti.

CAPVT XVI.

De diuino solatio, in tribulatione pro Christo.

1. **I**n mundo pressuram habebitis; sed confidite, ego vici mundum. Ioan. 16.

Dicitur in prouerbijs à multis: Solatium est miseris, sociū habere in poenis. Quis est iste socius tam bonus & pius, qui scit compati miseris & infirmis? Iste est Dominus noster Iesus Christus, pro nobis passus & crucifixus; qui in euangelio dicit se medicum & pastorem esse animarum, & consolatorem tribula-

M m a

torum

Ioan. 10.

Psal. 30.

Psal. 90.

Rom. 8.

torum, pauperum & infirmorum, lapsorum & vulneratorum. Nihil est (inquit) opus sanis medicus, sed malè habentibus. Et similiter de eodem loquitur sanctus Dauid, ita consolando tristes: *Iuxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde*. Et iterum in alio psalmo de quolibet tentato & tribulato, ne desperet, ita per seipsum loquitur Deus dicens: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum*. Est enim verè magna consolatio tristibus & varijs modis afflictis, quia Christus fuit etiam tentatus, tristis, & in multis doloribus pro nobis afflictus.

2. Nisi enim esset vtile & salubre animæ nostræ pati & tribulari in mundo, non permetteret hoc Deus fieri, qui est summè bonus & iustus, in omnibus vijs suis. Qui ergo proprio filio suo non pepercit à flagellis, tu quis es, qui audes contradicere verberibus eius, reus in multis peccatis? Iustum est enim, ut seruus malus & inutilis, non contradicat domino suo percussus, saltem in modico; quando filius in omnibus dilectus & in nullo culpabilis, tantis plagis fuit percussus. Iustum etiam est, ut de eodem calice agrotus sanandus modicum breuiter bibat, de quo medicus sanus, totum amaritudinis poculum sibi oblatum bibit; ut totum mortis venenum purgaret, & hominem in anima & corpore necatum perfectè sanaret, & ab æterna morte liberaret. Alleuiatur igitur multum onus serui, in consideratione grauioris ponderis innocentis Domini sui. Mitigatur valde dolor languentis, si diligenter pensat, quoniam hæc afflictio piè tolerata, est purgatio pro peccatis, & spes æternæ salutis.

3. Magnum namque & honorificum est pauperi seruo, si ipse fuerit Domini sui panno eodem vestitus, & purpura filij regis insignitus, cum qua meretur ad regis æterni nuptias introire. Panni Iesu sunt humilitas cordis, paupertas in necessarijs, patientia in aduersis, perseverantia in virtutibus. Qui virgam Dei pro munere accipit, salutem animæ ex verberibus reportat, & coronam amplioris gloriæ in cælo recipiet. Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem Iesum, pro nobis nudum & inopem factum, cum esset ditissimus omnium; & sequitur eum sapienter, ferendo crucem suam in quotidianis laboribus, pro salute animæ suæ usque ad mortem.

Panni Iesu.

1. 40.

CAPVT XVII.

De custodia conscientia, in omni loco & tempore.

Psal. 118.

1. **A** Nimia mea in manibus meis semper. Nihil vtilius & salubrius cupienti ad vitam æternam peruenire, quàm semper cogitare de animæ suæ salute. Lege & percurre omnia, non est salus ani-

mz,

ma, nisi in Deo & in bona vita. Hinc ait Dominus & redemptor animarum discipulis suis: *Quid prodest homini, si mundum uniuersum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* *Matt. 16.* Qui istud frequenter cogitat, & magis de animæ suæ salute curam gerit, quàm de temporali lucro vel corporali cibo; hic verè sapiens negotiator est, quia æterna spiritualia omnibus perituris præponit & quarit. Iste est vnus de bonis & fidelibus Christi seruis, qui de *Matt. 25.* duobus talentis quatuor, & de quinque decem facit; & vnum non abscondit in terra, nec secludit, nec à se proijcit, nec contemnit; sed pauperi potius tribuit, vt pro se oret; aut ad altare Deo offert, regratiando ipsi etiã pro minimo dono, quod accepit. Beatus seruus super pauca fidelis & prudens, qui omnia tempora sua vtiliter expendit, & de extraneis rebus ad se non pertinentibus tacet; sed tanquam surdus & mutus propter Deum factus, pacificè tumultus sæculi pertransit, & animam suam ante se in manibus suis semper portat. Noli ergo de statu aliorum curiosè querere, nisi quantum charitas Dei & fraterna compassio exigit.

2. Noli laudes hominum appetere, quæ vanæ sunt; nec vituperia expauescere, quæ non obsunt; sed animam purgant & humiliant, & in celo altè coronant. Nemo dignus est à Deo sublimari, nisi qui scit pro Deo vituperia pati. Sicut enim, tu Domine Deus, passus es pro me; ita & ego debeo pati pro te, & te sequi pro posse. Tu enim sancto Petro dixisti, *Sequere me.* Sed heu mihi Domine, *Ioan. 27.* quia tam parum possum pati pro te. Sæpe propono, & de decem vix vnum perficio. Multa sunt verba, sed opera pauca. Totum est culpa mea, & excusatio nulla. Nam desidia & negligentia propria augent peccata mea. Quid ergo restat ad ista dicere & cogitare, nisi veniam petere & orare? Peccaui Domine, miserere mei. Sic nim omnes sancti ante te fecerunt & docuerunt, & adhuc quotidie omnes fideles faciunt. Omnes sancti & amici Dei, orate pro me; quia infirmus sum, & omnibus bonis indigeo, & ab omnibus iuuari humiliter peto.

Oratio pauperis.

3. **O** Sancte sanctorum, Domine Deus meus, inclina aurè tuam ad precem pauperis serui tui. Adiuua me, & saluus ero, & meditabor in iustificationibus tuis semper. *Psal. 118.* O vtinam merear vnus de pusillis gregis tui esse in regno, quod præparasti humilibus & diligentibus te. Diligam ergo te, Domine virtus mea, ex toto corde meo, sicut præcepisti ore sancto tuo. Tu spes mea, & salus mea, & totum desiderium meum. Da mihi intellectum clarum, contra omnem errorem; cor mundum, contra omnem impuritatem; fidem rectam, contra omnem dubitationem; spem

firmam, contra omnem diffidentiam; charitatem feruētem, contra omnem acediam & negligentiam; magnam patientiam, contra omnem turbationem; sanctam meditationem, contra turpem imaginationem; continuam orationem, contra diaboli impugnationem; diligentem attentionem ad lectionem, contra frequentem mentis euagationem; bonam occupationem, contra cordis tedium & somnolentiam; deuotam sacræ passionis tuæ recordationem, contra omnium vitiorum mortificationem. Adesto mihi in his bonis Deus meus, et confirma me in omnibus verbis sanctis tuis, Amen.

CAPVT XVIII.

De solitudine & silentio.

Psal. 54.

I. *E*cce elongaui fugiens, & mansi in solitudine. Quare? Propter multa bona inde prouenientia, & ad cauendum distractiones cordis mei, in multis rebus visis & auditis; quia quæ oculus non videt, nec auris audit, cor non dolet, nec citò turbatur. Igitur latere & tacere, bonum est pro pace cordis, & obtentu deuote orationis. Ad hoc iuuant locus secretus, & recessus à turbis, ubi non est strepitus. Sicut enim piscis extra aquam citò moritur, ita monachus extra cellam leniter distrahitur & inquinatur. Nam prudens apis mel ex floribus colligens, statim inde euolat, & secretum gaudens repetit, & hoc in alucrio cautè abscondit; ut habeat, vnde in hyeme latenter viuat. Ideo enim suauitatem odoris abscondit, ne foris vagando fructum laboris sui iterum perdat. Nam preciosa aromata, in pyxide clausa fortiùs fragrant; aperta & ostensa, virtutem odoris citiùs amittunt. Flores quoque manibus tacti læduntur, intra septa pomarij clausi seruantur, & muris altis firmati tutantur. Crescunt rosæ in hortis clausæ securæ; arescunt, & calcantur pedibus in vijs proiectæ.

2. Sic vagus & instabilis monachus vilescit sæpe foris visus; fugiens autem turbas & manens intus, reputatur sanctus. Candela ardens à vento citò extinguitur, in lucerna latens custoditur. Sic feruor deuotionis in secretario cubiculi tutiùs seruetur, & in negotijs externis faciliùs dissipatur. Igitur cellam & silentium dilige, si vis deuotus & pacificus intus permanere. Oportet, quod valde fortis sit & custoditus, qui foris inter homines ambulat, & interius non impeditur nociuis. Maneat ergo libenter in solitudine & in cella, deuotionis causa; sicut beata virgo Maria mansit sola in cubiculo clausa, loquens cum sancto Angelo sibi misso à Deo de celo; ut etiam ad te veniat sanctus Angelus, Domini nun-

nuncius cælestis & custos animæ tuæ fidelis; & recedat à te longius spiritus malignus, cum omnibus phantasijs suis. Dixit quidam deuotus silentij amator: Rarò loquor diu hominibus, sine aliqua læsione conscientiæ intus. Et alius quidam: Oportet, vt sit valde ædificabile verbum, quod emendet silentium. Et tertius ait: Nobile est verbum, in suo tempore dictum. Et quartus adiecit: Qui os suum firmiter claudit, non detrahit, nec mentitur.

3. O quàm laudabile & iucundum loquentis verbum, nil mali, nil vani, nil doli, nil falsi habens admixtum. Multi multa loquuntur, sed non sine periculo lingue pronæ ad malum. Pax igitur multa custodienti os suum, & manenti in cella, & sæpe oranti. Lauda quoque taciturnum virtuosum, increpa vagum verbosum, caue dolosum. Fuge tumultum, dilige secretum, sequere humilem & deuotum, sustine patienter tibi molestum, propter Christum pro te crucifixum.

4. Frater interrogauit senem, Quod est statutum in ordine, pro pace & deuotione maximè proficuum? Respondit notabile verbum; Seruare à patribus silentium statutum, vitare tumultus hominum & otium. Hæc tria in ordine valde necessaria, Deo & angelis accepta; scilicet laborare manu, contra otium; amare lectionis studium, contra cordis tædium; & continuare orationis vsum, contra diaboli dolum. Hæc laudant sancti Patres antiqui & noui, quia frater tacens & Deo vacans, ab ipso cælitus benedicitur, & ad contemplanda diuina secreta aptior inuenitur & altius illustratur. Vagus verò & fabulosus, qui otiosè circuit, donis cælestibus indignus efficitur, & alijs est molestus. Nescit superbus diu tacere, quia cupit doctus videri, & præ alijs laudari. Qui præsumptosè loquitur, à multis vituperatur: qui autem verecundè tacuerit, gratiam ab astantibus meretur. Magna humilitas cordis sentire de seipso vilia, & de alijs semper meliora. Grandis superbia, abundare in sensu suo, & stare in propria voluntate, Deo & communitati fratrum cõtraria. Hæc est lepra pessima, quam odit Deus, & percutit sæpe subitanea morte. Simplex & innocens, humiliter obediens, vbique lætus & securus. Laudabilis fama habere pauca verba, cauere leuia, loqui vtilia, & omnia agere cum modestia. *Omnibus adde modum, modus est pulcherrima virtus.* Et hoc est, quod ait Christus: *Habete sal in vobis. Et pacem habete inter vos.* Et Paulus Apostolus: *Omnis sermo vester sale conditus sit.* Et sanctus Iob: *Quomodo potest comedi, quod non est sale conditum?*

5. Castus & pudicus custodit cor suum, os suum, & omnes sensus suos, pronos semper in malum; vt non peccet, & Deum ac

Disti viro-
rum piorū
de silentij
laude.

Tria mo-
nacho cui-
libet ne-
cessaria.

Cato.
Matt. 18.
Colof. 4.
Iob 6.

proximum offendat. Non est corde compunctus, qui vana libenter audit, & recitat coram alijs. Perdit citò compunctionis gratiam, qui non custodit cordis & oris ianuam. Monachus pronus ad loquendum, facilè excedit loquendi mensuram. Si haberes Iesum crucifixum in corde tuo fixum, non exiret citò de ore tuo verbum vanum & otiosum. Sed quia non habes Iesum firmiter in corde tuo clausum, ideo sepe quæris solatium forinsecum, debile & friuolum, parum iuuans intus à doloribus prementibus cor tuum. Solus enim Iesus præstat verum animæ solatium, & sanat omnes languores vitiorum. In breui momento & vnico verbo potest liberare dolentem ab omni malo. Nam amplior est gratia Dei in bono, quàm culpa in malo. Cur audis vanos rumores seculari, qui sepe te conturbant & distrahunt in corde? Quare negligis dulces sermones Christi, qui te consolari possunt, & confortare in omni tribulatione tua, die ac nocte.

CAPVT XIX.

De refugio pauperis ad Deum adiutorem suum.

Psal. 9.

I. **T**ibi derelictus est pauper, orphanus tu eris adiutor. Beatus ille pauper, cui Deus est adiutor in omni tribulatione sua, consolator in angustia, vnica spes & confidentia in extremis, corona gloriæ in regno æternæ beatitudinis. Preciosa virtus voluntaria paupertas assumpta pro Christo, cuius merces æterna permanet cum Angelis in cælo, quòd fur non appropriat ad furandum, nec raptor ad prædandum, neque latro ad occidendum. In multis periculis & curis quotidianis sunt diuites huius seculi, à quibus liber est seruus Christi, renuncians omnibus quæ sunt mundi. Magna libertas animæ fidelis, quæ nil proprietatis habet in aliqua re mundi propter regnum Dei & amorem Iesu Christi, sed omnia possidet in Christo, qui pro nobis pauper & dolens factus. Qui pendens nudus in cruce, non habuit vbi caput suum reclinaret, vel manum aut pedem vsquam moueret. Quis huic pauperi in omnibus indigentis similis? Vere nullus. Propter hoc exaltatum est nomen eius solius, super omnia in cælo & in terra, & super omnia benedictum in sæcula. O bona pauperies, nisi te Deus antè tulisset, nunc tua durities cunctis despecta fuisset. Felix paupertas rerum, quæ tollit superbiam oculorum, & occasionem multorum vitiorum.

Psal. 148.

2. Verè ille est pauper spiritu, qui de nullo verbo & facto bono superbit, nec in altiore gradu esse cupit, ne grauius cadat. O quàm magna virtus abdicata paupertas, nil habens in proprio, quæ animæ aperit cæli portam, auget gloriæ coronam, & cum martyribus meretur accipere patientiæ palmam, post huius vitæ angustiam.

fiam, in Christi seruitio consummatam. Nam hoc est veraciter & fideliter Christo seruire, pro eius amore penuriam & alia multa incommoda sustinere. Beatus, qui de necessitate & infirmitate sua facit virtutem, & de omni quod patitur, sequitur Dei voluntatem. Noli ergo pauper nimis contristari, cum inopiam pateris; nec indignari, si derideris, aut ab amicis tuis relinqueris. Conuer-te cor tuum ad Christum, pauperem pro te factum & infirmum; quare solatium tuum à Deo, & in Deo solo, si optas semper esse in gaudio. Nam omnia alia solatia foris quaesita, nulla sunt, nec durant, nec sufficiunt, quantumcunque videntur magna.

3. Elige itaque Iesum Christum Dei filium, in specialem amicum & cognatum tuum, reliquos omnes relinque propter Christum. Caue omnem socium volentem te impedire à sancto seruitio Christi, & trahere ad saeculum & portas inferni. Lata est enim via, quae ducit ad inferos; & multi sunt, qui intrant per eam, ait Iesus Christus. Solus ipse sufficit ad perfectum solatium habendum, qui potest dare regnum caelorum, omnibus relinquentibus regnum mundi, & omnem ornatum eius. Transit enim mundus & concupiscentia eius, tanquam fumus venti, & flos agri arescens. Sta ergo frater paupercule, firmissimè in bono proposito semper seruiendi Deo; & permane cum fratribus tuis, die ac nocte in laboribus multis, in loco isto quem propter Deum primitus elegisti; & parentes ac cognatos sponte reliquisti, & integrè te Deo obtulisti; ut etiam cum eis maximè congaudeas in regno Christi, & omnibus sanctis. Nam pro paruo labore & breui dolore in mundo, reddetur tibi aeterna requies in caelo. Recogita sedulò sacra vulnera Christi, & acerbula vlcera pauperis Lazari, & proderit tibi in agone, quando debes mori, & de hoc mundo transire.

Matt. 7.

1. Ioan. 2.

CAPVT XX.

De paupere & infirma Lazaro.

1. **E**go sum pauper & dolens, Deus adiuua me. Hec vox pauperis Psal. 68. & infirmi, ad Deum suspirantis pro regno Dei. O pauper & infirme sustine patienter per modicum tempus dolores corporis & penuriam in cibis & vestibus, quia non diu hic eris, & dolebis. Gratias age Deo, quia leuius est modò flagellari cum pauperibus & debilibus, quam postea cruciari in inferno cum fortibus & diuitibus. Recordare malorum tuorum praeteritorum, quibus Deum & proximum sepe offendisti; & sustine virgam Domini in remissionem peccatorum tuorum, de quibus non plenè poenitisti nec satisfacisti. Memento etiam pro consolatione tua, omnium grauium dolorum & sanctorum vulnerum Christi; quia multa & gra-

Lucæ 10.

graviora ipse flagella pro te sustinuit. Memento quoque pro alleviatione tua pauperis & ulcerosi Lazari, post mortem in sinum Abrahamæ latè recepti, & pauesce finem delicati diuitis, post conuiuia sua in inferno sepulti, vnde nunquam poterit liberari. Vnde nunc, quid potius eligendum sit tibi, an pati modicum, & egere cum Lazaro infirmo, & gaudere semper cum Christo; an deliciarè breuiter superfluè cum diuite sano, & subito mori, & sepeliri in inferno, & ardere iugiter cum diabolo? Intelligenti satis dictum est paucis verbis.

2. Beatus, qui intelligit, & emendat se tempestiuè de omnibus malis suis, ne damnetur cum impijs, duris verberibus cruciandus. Quem enim modò sacra verbera non compungunt, nec corrigunt; postea saua verbera sine fructu lacerabunt, nec vnquam torquere cessabunt. Ab his malis liber est Lazarus pauper & infirmus, ab angelis sanctis in sinum Abrahamæ letissimè portatus. Audi adhuc multa beneficia Dei, huic pauperi Lazaro misericorditer ostensa. Nō habuit (vt existimo) amicos diuites se visitantes, nec aliquos seruos aut focios sibi seruietes; sed (sicut dicit Iesus) canes ad eum veniebant, & lingebant vlcera eius. Ipsi soli in tanta miseria, pro solatio sunt relictī. Et quid miserabilius, quàm hominem humano solatio destitui, & bestijs consolandum relinquere? Nec tamen ex ore pauperis impatientia sonuit, aut vox murmuris; sed potius gratiarum actio, & vox laudis. Sed cui negabat humana impietas solatium, brutorum feritas mansuetè exhibuit obsequiū. Tu ergo infirme ne murmuraueris, si ad horam inconsolatus relinquaris, & infirmitatum stimulis agiteris, sed cogita tibi, ex diuina misericordia dispensante, id euenire; vt hic factus, hic vltus, non pereas. Ipse fortè in minutissimis peccatis, tu autem in grauissimis crebrius offendisti. Patienter ergo dolores infirmitatum sustine, & te derelictum interdum ab hominibus gaude, vt cum Lazaro merearis caelestis regni ianuam introire.

CAPVT XXI.

De claro intellectu sacra Scriptura.

Psal. 118.

1. **D**eclaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat paruulis. Quaecumque in lege veteri & noua scripta sunt, ad doctrinam animæ nostræ scripta sunt; vt Deo fideliter seruiamus, odiendo malum, & adhaerendo Deo, summo bono, corde puro, integro, & perfecto, hic & in futuro. Quæ igitur ignoras, humiliter quære; & quæ non bene intelligis, pete reuerenter à doctioribus tibi declarari. Nam declaratio sermonū Dei illuminat
corda

corda paruulorum . Si non potes adhuc altiora capere , tunc parua cum paruulis disce, sicut Dominus Iesus dicit: *Sinite paruulos venire ad me, talium est enim regnum calorum.* Quæ ergo intellectum tuum excedunt, noli timere perscrutari; sed omnia hæc Spiritui sancto committe, & firmiter vera esse crede; quia Spiritus sanctus doctor est omnis veritatis, & non potest testis esse falsitatis.

Matth. 19.

2. Quòd multi habent multa dubia, non est culpa nec vitium sacræ Scripturæ; sed cæcitas mentis eorum, & negligentia studij in sacris libris, qui continent æternæ salutis necessaria documenta. Igitur canonicas scripturas libenter lege, & expositiones doctorum cum diligentia aduerte, & intelligere stude. Nec tamen propter diligentiam studij, est ab oratione & Missarum celebratione cessandum. Sepe enim in oratione & in Missa, multa secreta deuotis panduntur, quæ pomposis & curiosis scrutatoribus occultantur. Prodest autem valde paruulis & rudibus, cum simplicia verba eis proponuntur; nocent verò subtilia, attamen iuuant, si obscura dicta explanantur. Et qui diligenter ad lectiones in choro & refectorio aduertunt, & cautiùs perscrutantur, quid intrinsecus verba historiarum continent, pascuntur fauo mellis ex omni verbo Dei, quod audiunt & legunt. Vnde quamdiu homo corpore mortali viuit, semper magis addiscere potest, & ad altiora capièda proficere: sed ad claram intelligentiam angelorum & beatorum visionem non attinget, donec ad æternæ beatitudinis gloriam Christo auxiliante perueniat.

Ne studiosius a quo se vexet homo in capièdo clarissimo sacrarum literarum intellectu.

3. Solidus & fortis cibus nocet paruulis & infirmis; mollis cibus & tenuis potus, nutrit infantes. Simplicia organa & moderata cantica, dulcius sæpe resonant & latificant; alti clamores quasi dura tonitrua, debiles animos magis terrent quàm recreant. Crebra fulmina excæcant oculos, lux in laterna conseruat aciem visus. Profunda flumina submergunt incautè natantes, per pontem transeuntes euadunt pericula aquæ securiùs. Sæpe per iter planum agnus liber transit, vbi bos fortis cadit & rapitur, ligatur, & mactatur. Sic simpliciter credens & humiliter obediens, gratiam inuenit; & sibi confidens, perdit quod habet. Alta extollunt leuiter superbos, & in fine confundunt gloriantes.

4. Vidi simplices in oratione ex deuotione flere, & altè clamantes & discantantes, nil tale in corde sentire. Quare hoc accidit? Quia simplex & humilis Deo placere studet, in omni quod agit & loquitur. Vox simplicis corde apud Deum in cælo, vox vagi cordis & dissoluti cantoris, coram hominibus in vicis & plateis ciuitatis. Qui sensum psalmorum seriosè attendit, & paulatim legit & cantat, magnâ deuotionis dulcedinem concipit. Vere enim
suauis

suavis est Dominus rectis corde, qui gloriam eius quærunt, non propriam laudem. Benedictus sermo ex ore loquentis & cantantis, vnde compungitur cor audientis.

5. Gallus antequam cantet, prius seipsum alis suis verberat & excitat; sic bonus frater & deuotus orator, se primitus corrigere debet antequam alium increpet. Ille bene & prudenter docet, qui à seipso incipit; & primò emendat, quod in alijs notat & reprehendit. Sic sanctus Paulus alios instruens, humiliter se peccatorem præ alijs nominat, dicens; *Quia Iesus Christus venit in hunc mundum peccatores saluos facere: quorum primus ego sum, qui non sum dignus vocari Apostolus.* Et quare, ô sanctissimè Paule? *Quia persecutus sum ecclesiam Dei.* Vnde ergo sanctus, & vas electionis verè dignè glorificandus? Non ex meipso, non ab hominibus, sed per vocationem & reuelationem Iesu Christi, à quo didici mitis & humilis esse, & euangelio eius obedire. Nihil boni mihi attribuo, sed quicquid egi & docui, hoc totum ei principaliter ascribo, qui me vocauit per gratiam suam ad fidem, quam prædico & seruo vsque ad mortem. Nam sola gratia Dei sum, id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed semper in me manet & manebit, donec perueniam ad eum, qui me precioso sanguine suo redemit & saluauit.

1. Tim. 1.

1. Cor. 15.

CAPVT XXII.

De magnis meritis patientia pro Christo.

Luce 21.

Matt. 26.

Ioan. 18.3

Luce 23.

Matt. 11.

I. *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Quando ergo aliquis durè tibi loquitur, aut te iniuste increpat, nò statim irascaris, nec durè respondeas; sed tace, aut humiliter loquere, & sustine patienter, sicut fecit Iesus. Nam accusatus à multis tacuit, & flagellatus non murmurauit. Aut si opus est loqui & profit, tunc responde benignè & doce prudenter; sicut Christus dura alapa percussus, respondit seruo pontificis verbis rectis & mansuetis. Sic enim alios magis edificas, & teipsum à confusione liberas. In omni euentu rerum & contradictione linguarum prauarum, tene patientiam, & tace piè ad obiecta.

2. Attende profectum animæ tuæ in omnibus, quàm magni meriti sit patientiæ virtus; quæ ornat animam virtutibus, & ducit ad palmam cum martyribus. Hanc Christus docuit, & factis in passione exemplificauit. Cum enim accusaretur à principibus sacerdotum & senioribus populi, nihil respondit. Impleuit opere, quod dixit sermone; *Diserte à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris.* Non inuenitur alicubi requies vera & pax secura, nisi in solo Deo, in vera humilitate, & benigna

benigna patientia, in qua vincuntur omnia aduersa. Si ergo in Deo tota spes tua, non in aliqua creatura, parua vel magna; quia sine Deo omnia vana, & cum Deo omnia bona.

CAPVT XXIII.

De bonis moribus humilis monachi.

1. **F**uge dilecte mi, fuge. Quare? Propter multa pericula mūdi, que Cant. 2.
sape homini contingunt, qui in sæculo conuersatur. Nam qui Deo vacare appetit, libenter solus est & orat, studet & scribit; & sic per multa bona exercitia, à vitiorum periculis custoditur; & tempus suum fructuosè expendit, & alios ædificat. Qui autem libenter foris ambulat, & hinc inde fabulari desiderat, raro est, quin cor suum maculet, & indeuotior ad cellam pacis amicam redeat. Sermo pius & modestus cunctis acceptus, durus & inconsideratus offendit amicos. Qui verax est, vera loquitur: & qui fictis verbis alium decipit, oditur. Verus humilis de bonis operibus laudes non querit; sed omnia bona Deo ascribit, & mala sibi. Qui mendacium ore profert, Christum à corde fugat; & qui alta querit, seipsum confundit, & iustè decipitur. Qui planè & rectè loquitur, ab omnibus honoratur & amatur.

2. Omnes fratres sumus ab vno Deo creati, omnes peccatores ex parentibus nati; sed per gratiam Christi ad fidem vocati & baptizati, mundamur & Christo vnimur. Nemo ergo aliū contemnat, nemo derideat, neq; in aliquo ledat; sed potius propter Deum iuuet & instruat, in quantum valet, sicut sibi ipsi fieri desiderat, quando indiget. Qui ergo debilem in fide sacris verbis confortat, panem cæli languenti porrigit. Qui tristem consolatur, potum vitæ sitienti propinat. Qui iracundum sermone blando mitigat, fauo mellis linguam canis vngit, ne duris morsibus aliquem laceret. Qui dissolutum tacere facit, magnam pacem inter fratres deuotos generat. Qui alijs se præfert, stultum se ostendit, & confusione dignum. Qui in omnibus se humiliat, gratiam ampliorem meretur & gloriam. Pius & humilis laqueos diaboli orando frangit & euadit, quos superbus vanè gloriando incurrit & perit. A quibus pius Iesus nos semper custodiat, & ad cæli gaudia perducat. Amen.

CAPVT XXIV.

De prouida locutione, & fraterna compassione.

3. **M**edice cura te ipsum. Istud in mente semper habeas, antequam Lucæ 11.
loquaris, & aliquem corripias, ne fortè amplius pecces indiscretè vel iniustè aliquem arguendo. Os iusti & prudentis seruat

uat temptis & modum loquendi, & personam ac naturam hominis prius attendit; ne fortè perdat aut ledat, quem sanare debuerat. Os bene eruditum & discretum, est quasi vas solidum auro ornatum, vnguento plenum, balsamo odoriferum, & omni honore dignum. Ex bonis verbis tuis & religiosis moribus, seculares ædificantur, pigri excitantur, negligentes arguuntur, dissoluti compunguntur, ignari instruuntur, deuoti inflammantur. Magis enim per viuida exempla homines trahuntur ad contemptum seculi & emendationem vitæ, quàm per multa verba secularis scientiæ.

2. Non est magna ars & virtus, velle alios docere & corripere, sed seipsum bene regere, & correptiones piè suscipere, & feruenter se in istis emendare, hæc magna est sapientia apud Deum & homines. Discere dubiosa ad meliora trahere, ignota non iudicare, aperta mala cauere, proprium scandalum tegere, mores & defectus infirmorum supportare: & quæ non potes emendare, Deo committe. Cogita, quòd Deus in multis te portauit, & adhuc quotidie portat, nec tamen te emendas, sicut sæpe dicis & proponis: sed piè te tolerat & expectat, vt pœniteas, & infirmitatem tuam magis cognoscas, & veniam humiliter petas, & neminem spernas, nec timerè iudices. Porta ergo fratrem tuum in paucis, sicut te Deus portat in multis. Paucis verbis deuotus & humilis vtitur, ne per excessum intus distrahatur. Superbus rigidè loquitur, iracundus alios perturbat, & correptus turbatur. Mitis correptus patienter sustinet, obsecrat magis quàm increpat, peccanti condolet, & amicum factis se probat. Qui præesse alijs appetit, periculis se exponit & vilescit. Amator vanæ gloriæ nescit diu tacere, ne videatur ignarus esse. Erubescit vilia & seruilia opera facere, & post alios stare & in infimo loco sedere. Et tamen honor maximus est, in omnibus humilitatem ostendere, & alijs inferiorem se sentire, & omnibus libenter velle propter Christum seruire, qui ait: *Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.* Discere inuenis prius tacere antequam loquaris, ne coram senibus confundaris. Tutius est tacere, quàm insipienter loqui.

LUCÆ 22.

3. Magna ars scire tacere, cum fueris correptus; & magna sapientia loqui modestè in tempore suo, quod iustum est & decet, coram eruditis. Insipiens nescit seruire tempus, & modum, & ordinem; ideo multa mala illi occurrunt, & iustè reprobatur. Iuuenis audax & ad loquendum velox, insipienti similis, & casui proximus. Si instructus audit, & correptus tacet & obedit, spes magni profectus erit, & in virtutibus quasi lilium florebit. Grandis superbia, stare in propria voluntate Deo contraria, & nolle acquiescere seniorum consilijs & verbis. Sed quia difficile est homi-
ni,

ni, in omnibus verbis & factis modum tenere, & se custodire: ideo religiosi eligunt & quærunt in secreto manere & tacere, turbas fugere, & orationi vacare.

CAPVT XXV.

De incerta hora mortis, & celeri fine huius vitæ.

1. **V**igilate, quia nescitis diem neque horam. Felix anima, quæ sæpè Matth. 25. cogitat de nouissima hora, quando omnia sunt cessatura in hac vita, læta & tristia, honores & vituperia. Felix anima pauperula, propter Deum peregrina facta; quæ spernit omnia mundana culmina, quantumcumque sint magna & decora. In illa ultima hora peribunt ab oculis omnia castella, ville & oppida, omnia vasa argentea & aurea, omnia fercula lauta & pocula varia cum aromatibus dulcorata. Cessabunt pariter lyra, tuba, tibia, & cithara, omnis ludus, iocus, risus, saltus, plausus, cantus, & discantus, clamor in plateis & in domibus: quia ad nihilum redigentur omnium viuentium corda, & pauebit à facie Dei omnis terra. O quàm sapiens, qui quotidie hæc pensat, & ad futura bona & æterna gaudia percipienda, cum fletu se præparat!

2. Beatus, qui sponte deserit, quæcunque carnaliter delectant in terra, vbi omnia sunt periculis & laqueis plena. Beatus peregrinus, qui sæpe gemit & dolet in hoc exilio, & cupit dissolui & esse cum Christo in cælesti regno. Beatus, qui odit hunc mundum, & quæ in mundo allicere possunt ad peccandum, & fugit cum Helia in desertum ad monasterium, à facie multorum periculorum, quæ sæpe trahunt hominem incustoditum ad infernum. Beatus, qui vigilat die ac nocte contra tentationes suas, & frequenter orat cum Helia, dicens: *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam.* 3. Reg. 19. Quia melius est mihi cum bona spe mori, & decedere in gratia, quam videre mala, & viuere inter tot pericula. Nam quamdiu anima est in corpore, & corpus alitur cibis terrenis, non est homo purus à peccatis omnibus, nec liber à tentationibus suis, neq; certus à casibus futuris. Decipitur ergo valde, & errat tanquam insipiens corde, qui hinc diu viuere appetit, & multa agere proponit, & nescit an crastinum habebit.

3. Memento homo nobilis & diues in delicijs tuis, qualis eris post mortem in terra sepultus. Et quid proderunt tunc omnes diuitiæ? En hodie Rex viuunt & imperat; & cras non inuenitur nec auditur. Hodie in alto folio sedet, & aureo pallio vestitur, & cras sub terra sepelitur, & amplius non videtur. Hodie à multis honoratur, & cras à nullo curatur. Hodie magnificatur ab omnibus, & cras

cras priuatur diuitijs & honoribus, villis & castellis. Hodie speciosus præ filijs hominum & in numero regum, & cras cibus vermium & fætor narium. Sicut nudus venit in mundum, sic quasi pauper & exul fertur in sepulchrum. Nam omnium deliciarum & pomparum sæculi breuis finis, mors, dolor, luctus, & pavor inuadit omnes. Moritur dominus Papa & Cardinalis, & succedit alius citò moriturus. Nemo quippe vnus diei certitudinem viuendi habet, nec impetrare potest à Papa bullam nunquam moriendi, nec obtinere pecunia præbendam iugiter manentem. Sæpe enim post impetratam gratiam & prælaturam, repentina mors venit, & omnia simul tollit. Sicque fit, vt ita pauper & nudus homo de Roma recedat, sicut prius ad curiam venit.

2. Reg. 14.

4. Legitur in historijs de multis antiquis patribus, qui valde diu vixerunt: Qui fuit, qui fuit, qui fuit, & sic de alijs sequentibus, & in fine concluditur, Et mortuus est. Omnes enim morimur, & tanquam aquæ labimur in terram, vnde facti sumus. Quid est totum tempus vitæ nostræ, nisi nunc breue instans; quasi ventus volans, & aurora manè pertransiens, & hospes non reuertens? Quasi fulgur cæli in istu oculi, sic pereunt omnia regna & tempora mundi. Numera omnes dies, horas, menses, & annos vitæ tuæ, dic vbi iam sunt? Transferunt tanquam vmbra solis, & perierunt sicut aranea texens: Flauit ventus, & perijt opus eius. Nihil ergo stabile & durable super terram, de qua factus est Adam & filij eius.

Phil. 1.

5. Totum enim vanum & fragile, quicquid videtur in sæculo magnum, decorum, & delectabile. Non ergo te decipiant illecebræ, nec frangant iniuriæ. Qualitercumque sit aliquid ornatum coloribus, aut auro & argento & gemmis preciosis decoratum, vilescit & arefcit mortuum ac sepultum. In omni igitur opere quod agis, & in quocumque loco fueris, quocumque pergis & quacumque transis, memor esto finis vitæ tuæ, & vltimæ horæ quam nescis. Felix, qui cupit cum Paulo dissolui, & esse cū Christo. Hoc enim multo melius, quam in carne diuitijs viuere, & à Deo peregrinari, & in fluctibus sæculi quassari & turbari. Si Iesum in mente semper geris, & verè diligis, & ad eum quotidie oras, tunc vtique fiduciam habebis de regno eius, qui ait: *Volo Pater, ut vbi ego sum, illic sit & minister meus.* Beatus ille seruus, qui meruerit audire in extremis dulcè verbum Christi: *Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium domini tui.*

Ioan. 13.

Matth. 25.

CAPVT XXVI.

De aeterna laude Dei, & de desiderio aeternae gloriae.

1. **L**auda anima mea Dominum, à quo omne bonum procedit, & nunc & in aeternum permanebit. Ad ipsum ergo omnia referre debes, sicut ad omnis boni principium & finem; & cum magna gratitudine ipsum intimè laudare: vt iterum in te fluant dona caelestis gratiae largiori manere, donec peruenias ad fontem perennis vitae, & ad patriam claritatis aeternae, & visionem diuinæ praesentiae & gloriae. Nil quippe tibi melius, nil salubrius, nil suauius, nil iucundius, nil dignius, nil altius, nil felicius, nil perfectius, nil beatius, quàm ardentissimè amare & altissimè laudare Deum. Hoc centies dico, hoc millies replico. Nullum studium elegantius, nullum opus eminentius, quàm amare & laudare Deum creatorem ac redemptorem tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, ex tota mente tua, & ex omnibus viribus tuis. Hoc age quamdiu viuis, sentis, & intelligis, hoc perfice opere & sermone, die ac nocte, mane, meridie, vespere, omni hora, omni que momento.

2. Pro posse & nosse, integrè, purè adhære semper Deo: vt sit Deus omnia in omnibus, ante omnia & super omnia à te dilectus, benedictus, laudatus, & superexaltatus in saecula, & tibi bene cum eo sine fine. Exulta ergo anima fidelis in Domino Deo tuo, sicut beata virgo Maria exultauit in Iesu salutari suo. Exulta & lauda Deum tuum, qui te fecit & redemit, quia debitor Dei es in valde multis & magnis beneficijs, & quotidianis bonis tibi benignè collatis; pro quibus omnibus plenè & aignè Deo regratiari nunquam sufficis, etiamsi angelus sanctus esses. Attamen lauda & gratias age, vt homo mortalis, misericordia Dei indigens; & eam semper quaerens & implorans. Non cesses orare & laudare Deum. Licet saepe cadis, peccas, & eum offendis, non tamen inde desperabis, sed magis te humiliabis & orabis. Ama & amaberis; quia amor omnia mala praeiterita emendat, purgat, & sanat; illuminat & accendit; fugat tristitiam, & parit cordi gaudium; quale mundus non nouit, nec caro & sanguis sentire valet. Lauda Deum, & laudaberis; benedic, & benediceris, sanctifica, & sanctificaberis; magnifica, & magnificaberis; glorifica Deum, & glorificaberis ab eo in corpore & in anima.

3. Sed quando erit hoc Domine? Quando replebis os meum laude perpetua, & exultabit cor meum & anima mea, cum sanctis tuis in gloria tua? Sustine tempus ad modicum, & videbis mirabilia magna cum sonuerit tuba nouissima. Tunc dabo sanctis

N a

meis;

Ama &
lauda Deū
& omnia
facis

Luca 1.

2. Cor. 6.

meis, pro omni labore & dolore, requiem & vitam æternam. Quid vis amplius? Prorsus nihil. Tu solus sufficis mihi Deus meus, qui das vitam æternam amatoribus & laudatoribus tuis, pro parvis immensa, pro infimis summa, pro perituris æterna. Da reipsum Deo, & totum quod habes, da ei, quicquid agis, scis, & vales, & eris ditior & charior Deo quàm fuisti. Dic cum sancto Paulo: *Tantumquam nihil habentes pro proprio, & omnia possidentes in Deo.* Quasi viles & pauperes, ac tristes in hoc mundo; sed diuites ac hilares semper in Domino, certi de futuro præmio in cælo.

4. O Domine Deus, salutare vultus mei, & Deus meus; quando lætificabis me in regno tuo, clarissimo vultu tuo? O quando illuminabis omnes tenebras meas splendore lucis æternæ? Quando auferes omnia obstacula mea de medio cordis mei, pax vera, beatitudo summa, & felicitas perfecta? O quando sine omni impedimento contrariorum, sequar te securè & liberè, quocumque ieris Domine? O quando oculis meis clarè te videbo sine speculo, sine ænigmate, sine parabolis, sine figuris, sine quæstionibus, sine dubijs, sine opinionibus, sine interrogationibus à magistris? O quando omnia sciam, quæ credo in Scripturis sanctis, & lego in libris varijs, & audio auribus meis à lectoribus in multis locis de Deo meo, de angelis & omnibus angelorum choris, de gloria & beatitudine cælestis patriæ, de pace & ineffabili gaudio civium supernorum? O quando ibi ero? Quando veniam & apparebo in conspectu tuo, & contemplanor lætam faciem tuam, & gloriam regni tui, cum Cherubim & Seraphim & omnibus sanctis? Sed nondum venit hora illa, clausa est adhuc ante me cæli porta. Ideo gemo corde & ore, quamdiu hîc fuero, donec veniam ad te Deus meus.

CAPVT XXVII.

De laude sanctorum angelorum in cælo.

Psal. 137.

1. **I**n conspectu angelorum psallam tibi. O rex altissime, Deus summe laudabilis, creator omnium rerum, angelorum & hominum; quamdiu morabor in terris, & elongabor à te, & ab omnibus sanctis angelis tuis in cælis? Heu me pauperem & infelicem, quamdiu manducabo cum hominibus panem terrenum, panem laboris & doloris, & priuabor pane angelorum, continente omnis saporis suauitatem?

Sap. 16.

2. O Domine, quando audiam vocem laudis tuæ, ex ore angelorum tuorum in cælo; sicut beatus Ioannes Apostolus relegatus in exilium, audiuit vocem multorum angelorum psallentium in vnum: Sanctus, Sanctus, Sanctus? O vtinam essem vnus cum ipsis,

Apos. 14.

& talem vocem haberem? Quam libenter vellem te laudare cum eis, & super omnia altissima cæli cantica cantare & magnificare nomen sanctum tuum in æternum? O Cherubim & Seraphim, quam dulciter, quam pulchriter, quam feruenter & excellenter cantatis & iubilatis coram Deo sine omni tædio, sine fatigatione, sine cessatione in æterna felicitate.

3. Ideo omnis vox humana est mihi rauca; omnis cantus dissonus; omnis psalmus aridus; omnis musica grauis; omnis cithara, surda; omne organum, mutum; omnis lætitia, grandis tristitia; omnis ludus, vlulatus; omnis cibus & potus, insipidus; omnis caro, fœnum; omne vinum, fel & acetum; omne mel venenum; omne iucundum, asperum; omnis decor, fœtor; omnis ornatus, steruus; omnis honor & gloria, vanitas & famus; omne preciosum & nobile, vile & deformem; immo omnia nulla, comparatione æternæ vitæ, æternæ gloriæ, æternæ lætitiæ, in conspectu Dei & Angelorum; qui altissimè collaudant sanctam & gloriosam Trinitatem, die ac nocte sine fine.

4. Sed quia ad ista sublimia cælorum cantica ascendere nequeo, nec plenè ea comprehendere sufficio; ideo me ipsum plango, & valde despicio, & coram Deo & omnibus hominibus flecto genua mea, & humiliter veniam peto. Nam opera mea verè nulla sunt, sine gratia & misericordia tua Domine; quam maximè ostendis super omnem creaturam tuam, sine numero & mensura. O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam profunda sunt iudicia tua, & vera à seculo vsque in finem seculorum, super bonos & malos, super gratos & ingratos, super pios & impios; ita vt nemo possit plene inuestigare opera tua, nec debeat iuste conqueri in aliquo facto improviso. Benedictus ergo semper Deus meus.

Rom. 12.

CAPVT XXVIII.

Oratio deuoti amatoris & laudatoris Dei.

1. **D**irigatur Domine oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo. Psal. 140.

Cupio Domine Deus meus cum omnibus sanctis tuis & creaturis, in omni loco & tempore, deuotè te laudare, benedicere & prædicare, & puro corde semper amare, & super omnia opera tua, nomen sanctum tuum magnificare & exaltare in perpetuum: quoniam tu es Deus meus, & ego pauper seruus tuus. Tu lux mea, & spes mea, Deus meus. Tu fortitudo mea, paciëntia mea, laus & gloria mea, Deus meus. Tu sapientia mea, & prudëntia mea, pulchritudo mea, & dulcedo mea, Deus meus. Tu musica mea & cithara, organum meum & tympanum meum, Deus meus. Tu psalmus meus & hymnus meus, cantus meus & iubilus meus, Deus meus.

Deus animæ amanti est omnia.

N n 2

Tu

Tu galea mea & lorica mea, arcus meus & gladius meus, Deus meus.

2. Tu thesaurus meus, aurum meum, argentum meum, talentum meum, ad soluendum omne debitum meum, Deus meus. Tu domus mea, & castrum meum, & palatium meum, Deus meus. Tu scutum meum, & vexillum meum, turris fortitudinis & defensor vitæ meæ, Deus meus. Tu hortulus meus & pomarium meum, viridarium meum, & refrigerium meum, Deus meus. Tu aula mea, & mensa mea, cibus meus & potus meus, Deus meus. Omnis enim cibus, qui non est à te coctus & paratus, insipidus est mihi, Deus meus. Tu cinnamomum meum & balsamum suavitatis meæ, nardus mea & electa myrrha mea cum preciosis vnguentis, Deus meus. Tu rosa mea & lilium meum, tu sertum meum & corona mea, Deus meus. Tu thalamus meus & lectulus meus, sudarium meum ad tergendum, linteum ad inuoluendum, Deus meus.

Psal. 27.

3. Tu lucerna mea & lampas mea, candelabrum meum & fides meum, Deus meus. Tu liber meus intus & foris scriptus, biblia mea, in qua tota sacra scriptura iacet, magister meus & Deus meus. Tu lector meus, & instructor meus, medicus meus & apothecarius meus, Deus meus. In te omnia inuenio & habeo, te donante & miserante, & quicquid extra te quero & desidero, parum vel nihil mihi prodesse sentio. Aperi ergo cor meum in lege tua sancta, redde mihi letitiam salutaris tui, dilata cor meum ad currendam viam tuam, confirma me in verbis tuis, quia non est, qui adiunget non est, qui præter te saluum faciat, & ad vitam æternam perducat. Exaudi me Deus meus, cum deprecor, cum tribulor, cum laboro, cum sanus sum. In omnibus me tibi commendo, & te in æternum benedico. Amen.

CAPVT XXIX.

De coniunctione cordis cum Deo habenda.

Psal. 114.

3 **C**onuertare anima mea in requiem tuam, quia Dominus beneficius tibi. Ipse enim est requies tua, & pax tua, ipse vita, salus & beatitudo tua. Igitur omnia opera bona, quæ facis, vides & audis, semper ad laudem Dei referas, vt pacem & bonam conscientiam habeas. Non in te nec in alijs stes nec maneat nec exultes: sed in Deo solo purè, firmiter, & perfectè, qui dat omnia, & operatur omnia in omnibus, pro sua magna bonitate & immensa clementia. Quis mihi det talem gratiam, vt omnia ad laudem & honorem Domini Dei mei referam, & rectè faciam sicut teneor & possum facere, & nulla res parua vel magna à Deo me retrahat,

220

Anima diligens Deum feliciter.

nec inficiat, nec conturbet, nec in aliquo impediatur. Sed fortè mihi non est possibile, ad hæc modò posse venire. Est tamen totù Deo possibile, qui animam deuotam potest sibi per gratiam in amore citò vnire. Hoc enim perfectus & purus amor Dei, in momento facere potest, quotiescumque voluerit; vt omnibus oblitis, sibi soli sim perfectè vnitus, & igne amoris eius vehementer accensus & liquefactus.

Amoris est vnire.

2. O Deus meus, amor meus, in loco peregrinationis meæ, quando ero tibi totus vnitus, cum omnibus animæ meæ viribus, à te mihi datis & gratiosè infusus? Sileat ante te omnis creatura tua, Deus meus. Tu solus mihi loquaris, assis, & illumines, qui es omnia in omnibus, & super omnia cæli luminaria æternaliter benedictus. Felix anima, in hoc mundo desolata, à Deo consolata, ab hominibus ignorata, sanctis angelis nota; à malis neglecta, à bonis requisita; à superbis despecta, ab humilibus dilecta; à secularibus separata, à spiritualibus congregata; à magnatibus derisa, à paruulis honorata; foris quasi mortua, intus semper viua; carne afflicta, spiritu læta; corpore debilis, mente fortis; vultu deformis, conscientia pulchra; labore fatigata, oratione roborata; onere pressa, solatio erecta; carne in mundo tenta, spiritu ad cælum rapta, & Christo copulata. 1. Cor. 13.

3. Felix, qui Iesum & Mariam & omnes Angelos & sanctos Dei habet amicos in hac vita, duces in via, consules in dubio, doctores in studio, lectores in mensa, sodales in cella, familiares in colloquio, cantores in choro, custodes in periculis, adiutores in proelio, defensores contra hostes, intercessores pro peccatis, subuentores in extremis, confortatores in agone, aduocatos in iudicio, patronos coram Deo, susceptores in celo. Sit tibi religiose & deuote frater, postquam reliquisti seculum, pro terrenis parentibus, Deus cæli Pater, Iesus frater, virgo Maria mater, angeli amici, religiosi cognati, omnes fideles propinqui, senes auunculi, iuvenes fratres, coniuges matres, virgines sorores, pauperes nepotes, peregrini consobrini, mites & humiles consodales, sobrii & casti commensales, infirmi & debiles familiares, afflicti & oppressi conturbemales, derisi & despecti multum amicabiles, omnes deuoti honorabiles, omnes mundum spernentes & Christo seruientes cohæredes regni cælestis. Hæc est generatio sancta nobilisque progenies, ex Deo nata, Deo placita, fide fundata, spe roborata, charitate ornata, patientia armata, igne probata, constantia firma.

De vera pace in solo Deo quaerenda.

IOH. 21.

1. **P**ax vobis. Ego sum, nolite timere. In Christo Iesu tota salus & vera pax animæ consistit. Et qui Christum diligit, habet pacem, & in eo quiescit: nec ultra eum, nec supra eum, quid quaerere plus affectat. Pax animæ fidelis in hac vita, ferre multa aduersa pro amore Dei & nomine Christi. Decipitur & errat, qui aliter sentit & cogitat. In vanum laborat, qui Deum in omni facto suo & cogitatu non præponit, nec ipsum purè quærit & cupit. Non est pax impijs, dicit Dominus: sed pax multa diligentibus legem tuam Domine.

Pax Christi in quâ sita.

2. Pax, quam Christus docuit & promisit, in profunda humilitate existit, & in abnegatione propriæ voluntatis; in mortificatione omnis prauæ delectationis, in abiectione omnis mundanæ laudis, & externæ consolationis in rebus perituris. Custodi ergo cor tuum ad intra, & omnes sensus tuos ad extra; ne capiaris aliqua illecebra & recreatione animæ tuæ nociua. Iuuant sæpe creaturæ, si ad creatoris laudem & honorem Dei rectè & purè referantur; vel ad aliquam vtilitatem suam vel alterius profectum, moderatè & discretè assumantur.

3. Nocent autem sæpe res pulchræ, si curiosè, impudicè & male concupitè aspiciantur, & desuper delectant; & cõtra rationem & honorem Dei placent, & animum mouent. Nam sicut boni se custodiunt, ita incauti vincuntur vitijs. Tentat diuitiæ, corrumpunt pecuniæ, inficiunt deliciae, necant epulæ multæ; inflant scientiæ, tument potentiæ, eleuant honores. Respuunt peruersi humiles mores, vanæ laudes seducunt animos leues. Fatui sunt omnes & vecordes, qui ista terrena quærunt & pro magno reputant, quæ animam satiare non possunt, nec quiescere permittunt. Omnia temporalia defectuosa & indurabilia sunt, & præter Deum nil est perfectum, nec pro summo gaudio & optimo bono habendum.

4. In nulla ergo creatura viua, vel pulchra pictura, aut nobilitate, aut alta statura, aut magna prælatura, pone cogitatum & desiderium tuum, si non vis falli, turbari, & inquinari: quia totum vanum, lubricum, & noxium est; nisi omnia trahas ad Deum, à quo omne bonum, & in quo omnia viuunt & consistunt. Non ergo vanè gloriaris homo fragilis & mortalis, in multis culpabilis, & ad malum citò labilis, & ad standum & permanendum in bono debilis. Nec confidas tibi ipsi nimis: nec stes fixè in te nec in alijs, altè cogitando & præsumendo, sed quicquid boni consideras

deras & intelligis in te & in omnibus creaturis, totum Deo purè
& integrè offer & ascribe. Tunc pacem & quietem cordis inue-
nies in Christo, & non in aliquo bono creato, & implebitur in te
& de te, dulce & sanctum verbum Christi, ab eo in monte prædi-
catum: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Cui laus *Mat. 5.*
honor & gloria ab omni creatura, in secula seculorum. Amen.

CAPVT XXXI.

De recta intentione ad Deum erigendâ.

1. **O**culi mei semper ad Dominum, quoniam ipse euellet de laqueo *Psal. 24.*
pedes meos. In omni cogitatione, locutione, & operatione
tua, habeas semper rectam & puram intentionem ad Deum; vt
omnia facias ad laudem & gloriam & honorem Dei, & proximi
ædificationem. Ipse est causa omnium bonorum meritorum, at-
que largitor æternorum præmiorum. Ipse principium & finis o-
mnium operum tuorum esse debet, ne perdas fructum laborum
tuorum. Si memor fueris terribilium iudiciorum Dei, non vanè
gloriaberis.

2. Pessima pestis vana gloria, & velle laudari foris ab omnibus.
Hoc vtique vanissimum est, & superbię signum, gratię Dei con-
trarium. Quid ergo facies, & in quo confides & sperabis? Non in
te, nec in homine, nec in aliqua re mundi, nec in stellis cæli: sed
in solo creatore Deo tuo, qui fecit te, & habet te, & omnia creata
simul in manu & potestate sua sine onere & adiutore. Dic ergo, &
ora cum David in psalmo: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam*
ipse euellet de laqueo pedes meos. Et iterum: *Domine ante te omne de-* *Psal. 37.*
siderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.

3. Relictis ergo vanis rationibus & consilijs hominum, in cun-
ctis necessitatibus tuis, potius cum precibus & sanctis desiderijs,
recurre confidenter ad Dominum Deum tuum; quoniam ipse
est, qui euellet de laqueo pedes tuos, vt non mouëaris à recta via
virtutis & vera humilitate, sed stes fixus in Deo vsque in finem.
Omne opus bonum propter Deum factum, lætificat conscientiam,
illuminat mentem, & ampliorem meretur gratiam. Omne autem
malum opus, mœstificat agentem, & maculat famam bonam, &
impedit diuinę consolationis influentiam. Qui aliquid propter
vanam gloriam facit, elationis vento lucernam extinguit: & qui
propter mundum agit & apparere appetit, citò Deo irascente in
lutum cadit. Non ergo læteris in aliqua felicitate huius mundi,
quemadmodum stulti; sed sta semper in timore Dei, & cognitio-
ne fragilitatis tuę. Frequens lapsus & facilis error tuus docebunt
te humiliter & viliter de teipso sentire.

4. Neminem velis in hac vita nimis laudare, quia nescis, qualis sit quisque futurus. Nec temere iudices cadentem, quia potest Deus citò erigere flentem. Pro omnibus ora, & omnes Deo committe. Esto vilis in oculis tuis, vt fias magnus coram oculis Dei, qui humiles respicit, & altos à longè cognoscit, & subito proster nit. Si ab hominibus despiceris, & alij tibi præponuntur, ne tristeris nimis; quia melius & securius est humiliari cum mitibus & simplicibus, quàm à Deo reprobari cum diuitibus & elatis. Cave laudari, time magnificari; erubescere honorari, fuge reputari, quare latitare. Elige Deo vacare, sacris lectionibus & deuotis precibus sedulò immorari. Non est sine laude & honore, qui propter Deum spernit laudes & honores. Nec est sine solatio diuino, qui omnia huius mundi gaudia reputat pro nihilo; & omnia sibi cõtraria sustinet libenter pro Christo, & quotidie anhelat esse cū eo in caelo.

CAPVT XXXII.

Oratio humilis & contriti spiritus.

Psal. 24. & 122.

AD te Domine leuasi animam meam, qui habitus in caelis. O Domine Deus, qui omnia prouidè ac iustè disponis in caelo & in terra, cum Angelis & hominibus & omnibus creaturis tuis: accipe pro magnis laudibus & gratificationibus tibi debitis, omnes tribulationes & angustias cordis mei, in vera contritione peccatorum meorum tibi modò oblatas. Conuerte mihi omne malum in bonum, & bonum semper in melius, pro gloria nominis tui & anime meae aeterna salute. Tu scis omnem infirmitatem meam, & magnam ignorantiam meam, atque quotidianam instabilitatem memoriae meae; quàm citò vagor huc illuc, longius à te sapissimè. Parce mihi Domine, secundum multitudinem miserationum tuarum, & reduc me citius ad te. Conserua cor meum apud te, in deuota oratione & sacra meditatione, die ac nocte, quantum mihi est possibile in hoc fragili corpore.

2. Cupio placare benignissimam faciem tuam, muneribus sacris et precibus, et præcipuè tribus pauperum obolis, contritione cordis, confessione oris, & satisfactione humilis operis. Domine Deus meus summè amabilis, memento mei pauperis; quia homo humilis, non angelus sanctus; peccator magnus, non innocens; tepidus orator, non feruidus contemplator. Et ideo nec auditor tuus: nec inter deuotos oratores debeo computari, nec videri, nec nominari. Domine mi charissime, accepta sit mi obsecro humilis oratio mea, & amara contritio peccatorum meorum, pro dulci cantu & iubilatione Angelorum, & concordia laudatione omnium caelestium ciuium supernorum. Veruntamen

men non despero, nec desperabo de venia & misericordia tua; quamvis sæpius cado, & grauior in meipso ex infirmitate mea. Non cesso, nec cessabo à laude tua in vita mea: sed laudabo & magnificabo te, donec ad te perueniat (ó Deus) anima mea. Nam te semper laudare & super omnia amare, summa felicitas est Angelorum & beatorum in patria.

CAPVT XXXIII.

De bona societate cum Iesu & Sanctis eius.

I. *Quærite Deum, & uiuet anima uestra.* Nihil melius, nil animæ felicius. Qui aliud quærit, nihil in fine obtinebit. Si ergo vis habere bonum socium pro solatio, quære Iesum cum pastoribus in præsepio; aut cum sanctis Magis in matris gremio; aut cum Simeone & Anna in templo; aut cum Martha in castello; aut cum Maria Magdalena in sepulchro; aut cum Apostolis in cœnaculo, ad accipiendum Spiritum sanctum cum magno gaudio. Beatus, qui in his & alijs sanctis locis Iesum deuotè quærit, non corpore, sed spiritu & veritate. Beatus, qui in omni loco & in omni tēpore Iesum intimè quærit, & magnis desiderijs ad eius claram visionem & præsentiam anhelat, & quotidie se preparat. Beatus, qui Iesum in vita sua per passionem & crucem sequitur, quia in extremis bene ipsi cum Iesu erit, & ab auditione mala non timebit.

2. Non solum Iesum quære, sed etiam discipulos Iesu, & omnes diligentes Iesum, & qui patienter ferunt aduersa propter Iesum. Amor namque Iesu & amicorum eius mundum spernit, & omne vanum & impurum longè à se repellit. Relinque ergo amicos, & notos, ac sodales extraneos, qui in solitudine & deuotione te impedire possunt; & quare pro singulari solatio tuo in secretario cellæ, familiaritatem cum sanctis Apostolis & cognatis Iesu; ut loquantur tibi de regno Dei & statu æternæ beatitudinis: & quomodo per multas tribulationes possis ad eorum societatem peruenire. Accede autem ante omnes sanctos & sanctas, cælestis curiæ ciues, ad secretum tabernaculum atque oratorium beatæ Mariæ virginis, à seculi turbis remotum, & quare ibi solatium animæ tuæ, precibus insistendo.

3. Audi, quomodo Angelus Domini cum Maria loquitur, de incarnatione Christi & redemptione generis humani. Felix dies & beata hora, si poteris ibi facere moram cum Angelo Gabriele & beata virgine Maria, audiendo ab eis mysteria cælestia. Crede firmisimè omnia esse vera per Angelum Mariæ nunciata, sicut Maria credidit Deo, & Angelo eius sibi missio de caelo. Deinde, quare diligenter Ioannem Baptistam, præcurso-rem Domini nostri

Psal. 61.
Iesus ubi
querendus
Luc. 1.
Mat. 2.
Luc. 2.
Luc. 10.
Ioan. 20.
Act. 10.

Familiaritas & consuetudo Sanctorum ambienda.

Ioan. Baptist.

stri

stri Iesu Christi, in eremo latentem, & flexis genibus saluta eum deuotissimè supplicando: Aue sanctissime & dilectissime amice Iesu Christi Ioannes. Multa bona & magna miracula audiui de te, quàm sancte & miraculosè sis natus: quàm strictè & religiosè fuisti à puero in solitudine conuersatus, ne leui saltem fame aut cogitatione peccares.

4. Quære ab eo, quamdiu ibidem solus manserit: & maneat cum eo, quantum placet, & tempus permiserit. Disce ab eo, quid comederit & biberit, & quis ei necessaria ministrauerit; vtrum pater eius & mater aliqua ipsi miserint, & quandoque ad eum venerint, vel ipse ad eos videndos exierit; An etiam sanctus Angelus Gabriel ad eum quandoque descenderit, & multa secreta ei reuelauerit; Et an Iesus ei personaliter apparuerit, & manus eius confortauerit, sicut scriptum est in Euangelio: *Etenim manus Domini erat cum eo.* Quicquid de istis sit, totaliter Spiritui sancto committe; qui ipsum impleuit, docuit, & erexit, & totam vitam eius virtutibus ornauit, & vsque ad exitum vitæ, in eremo & inter homines, & in vinculis & in carcere custodiuit, & tandem cum martyrij palma animam eius suscepit.

5. Deinde ad Apostolos Christi procede, & quære sanctum Petrum: & vade cum eo in templum ad orandū: vel etiam in coenaculum ascende, ad accipiendum Spiritum sanctum. Quære etiam Paulum in Damasco & in Epheso, & vade cum eo per omnia ad prædicandum Euangelium Christi, non in corpore sed in spiritu. Ecce quomodo plus omnibus laborat, & quàm sæpe orat, & quàm frequenter in orando & contemplando rapitur per excessum in cælum. Sublimis volatus iste non omnibus datus, & tamen ad ima descendens dicit: *Ego non arbitror me comprehendisse* Et iterum post alia, ad instruendum humiles in vita & in passione Christi, ait: *Nihil arbitratus sum me scire inter vos, nisi Iesum Christum eum hunc crucifixum.* Sequere sanctum Paulum, & ducet te recta via ad Christum, & per crucem ad cælum.

6. Vade vterius, & quære Andream Apostolum in Achia partibus prædicantem Christum; & audi verba pendentis in cruce pro Christi nomine. Signa ea in corde tuo, & stude implere cum gaudio, inspirante & iuvante Spiritu sancto, quæcumque loquitur de passione Christi, & sanctæ crucis laudibus. Quære consequenter sanctum Iacobum maiorem, passum, & occisum ab Herode, & bibe eum eo calicem passionis huius miserabilis vitæ, patienter tolerando dolores pro amore Dei, & animæ tuæ salute.

7. Deinde procede, & quære Ioannem Apostolum Christo dilectum, & pro nomine Iesu in exilium relegatum, ab omnibus seculari-

Luca. 1.

Petrus.
Act. 3.

Paulus.

2 Cor. 12.
Phil. 3.

1 Cor. 2.

Andreas.

Iacobus.

Ioannes
Euang.

diligentes, Deum negligentes, & in terrenis bonis & honoribus ac laudibus finem suum & felicitatem constituentes. Qui (heu Deus) propter hæc habenda, augenda, & seruanda currunt, laborant, student, vigilant, & ferè nunquam quiescunt, nec sollicitudo cessant, donec aliquid acquirant. Et cum acquiserint, siue rectum siue indirectum fuerit, adhuc non contentantur; sed ad altiora scandere & gloriari super ceteros concupiscunt, & intumescunt; doctos se iactant, magnos se aestimant, & ab alijs honorari affectant. Et tamen totum est vanum, lubricum, & nihilum; & finaliter periculosum & perditum, quod quærunt & cupiunt.

2. Certè erratis & vosipfos decipitis, quibus mundus adhuc dulcis est, & iucunda vita præsens, quia nil certi habetis de omnibus bonis vestris, & quotidie morri & iudicio Dei futuro propinquatis. Nihil enim est in hac vita ita iucundum, quin habeat aliquid amaritudinis annexum. Nil in creaturis tam preciosum & bonum & delectabile, quod possit animam hominis satiare & beatificare, ab omni malo eripere, & omni bono replere, & semper iustificare: nisi solus Deus, summè bonus, æternus, & immensus. Hic est creator omnium rerum, visibilem & inuisibilem, angelorum & hominum; qui est ante omnia, & super omnia, & in omnibus Deus benedictus in secula.

3. Quid enim dignè de Deo dici potest aut cogitari, ab aliqua creatura in celo & in terra? Excedit namque Deus omnia, ante cuius oculos omnia videntur vana & nulla. Ideo fatua est omnis anima, & permanebit semper egena & misera: quæ extra Deum aliqua quærît & diligit, quæ à dilectione & honore Dei mentem separant. Magna & mirabilia opera tua Domine; & cogilate, & perscrutari singula, non est mihi, nec alicui creatura possibile.

4. Quid igitur faciã, quia non possum altiora capere, nec secreta caelestia penetrare, neque cum angelis faciem Dei mei contemplari? Indignum me fateor tantis bonis frui, & cum Sanctis in celo conuersari. Ideo me semper humiliabo & despiciam coram Deo & omnibus hominibus, quamdiu fuero, & ero vilis in oculis meis; vt Deus misereatur mei peccatoris, nunc & in omnibus horis. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine anime mee, quibus iram merui; & placabo in gemitu & fletu Deum, quem offendi sapius verbis, factis, visu, auditu, & cæteris sensibus meis: quos mihi ad seruiendum sibi dedit in toto corde meo, quamdiu in corpore viuo: Sed ne desperem & deiciar in malis meis, recordabor (Domine) omnium bonorum tuorum, & omnium misericordiarum tuarum quæ à sæculo sunt; donec ad te, auxiliante gratia tua, merear saluus peruenire. Libera me ab omnibus
ma-

18.

cularibus curis & negotijs segregatum; vbi diuina reuelatione altius illustratus, Apocalypsim de statu totius Ecclesie militantis & triumphantis, figuris & mysticis verbis scripsit, & post hæc etiam, pro omnium Ecclesiarum & fidelium eruditione & consolatione, sanctum Euangelium de diuinitate Christi vltimus edidit. Lege & stude in istis, & alijs sacre Scripturæ libris, pro captu tuo & consolatione exilij tui in hoc mundo; non vt doctus & sapiens videaris, sed mitis & patiens, humilis & obediens, vsque ad mortem efficiaris.

8. Quare adhuc alios sanctos Apostolos, pro consolatione tua in Christi seruitio occupatos, pro fide & amore Christi occisos, verbo & exemplo multos edificantes. Vide sanctum Iacobum fratrem Domini, epistolam canonicam scribentem, formam christianæ vitæ & religionis perfectionem continentem. Quare & sanctum Thomam in India, qui vulnera Christi reuerenter palpauit, firmiter credidit, & cum feruenti amore apertè clamauit, dicens: Dominus meus, & Deus meus. Quare etiam cum magno desiderio, sanctum & eruditum Apostolum Matthæum Euangelistam scribentem Hebraicis literis Christi Euangelium toti mundo profuturum, omnibus nationibus, populis, & linguis varijs, ad salutem destinatum. Simili modo & affectu, quære alios sanctos Apostolos & discipulos Iesu Christi, in locis suis verbum vitæ retinentes, & populum docentes, & vsque ad mortem in vinea Dei laborantes. Isti sunt sancti & amici Dei, qui sanguine fuso, per coronam martyrij meruerunt vitam æternam. Lege ergo libenter vitam & passiones eorum, & consolaberis in laboribus & doloribus tuis: quia nihil est, quod tu facis & pateris pro Christo in seruitio Dei, comparatione sanctorum & aliorum deuotorum.

Apo. 2.

Iacobi epi-
stolæ laus.

Thomas.

Ioan. 20.
Matthæus.

CAPVT XXXIV.

De summo bono & vltimo fine, in solo Deo ponendo.

1. **S**atiabor, cùm apparuerit gloria tua. O Domine, quomodo potest homo ad hanc gloriam peruenire? Per contemptum sui & omnium terrenorum, & per ardentem amorem omnium cælestium bonorum. Testes sunt animæ sanctorum latantes in regno cælorum, & omnes fideles certantes & laborantes contra tentationes vitiorum. Ab hoc glorioso fine & summo bono ater- naliter fruendo, longè distant superbi daemones, infideles pagani, peruersi Iudæi, & hæretici indurati, homines carnales mundū diligentes.

Psal. 16.

diligentes, Deum negligentes, & in terrenis bonis & honoribus ac laudibus finem suum & felicitatem constituentes. Qui (heu Deus) propter hæc habenda, augenda, & seruanda currunt, laborant, student, vigilant, & ferè nunquam quiescunt, nec sollicitudo cessant, donec aliquid acquirant. Et cum acquirerint, siue rectum siue indirectum fuerit, adhuc non contentantur; sed ad altiora scandere & gloriari super ceteros concupiscunt, & intumescunt; doctos se iactant, magnos se aestimant, & ab alijs honorari affectant. Et tamen totum est vanum, lubricum, & nihilum; & finaliter periculosum & perditum, quod quærunt & cupiunt.

2. Certè erratis & vosipfos decipitis, quibus mundus adhuc dulcis est, & iucunda vita præsens, quia nil certi habetis de omnibus bonis vestris, & quotidie morri & iudicio Dei futuro propinquatis. Nihil enim est in hac vita ita iucundum, quin habeat aliquid amaritudinis annexum. Nil in creaturis tam preciosum & bonum & delectabile, quod possit animam hominis satiare & beatificare, ab omni malo eripere, & omni bono replere, & semper iustificare: nisi solus Deus, summè bonus, æternus, & immensus. Hic est creator omnium rerum, visibilem & inuisibilem, angelorum & hominum; qui est ante omnia, & super omnia, & in omnibus Deus benedictus in secula.

3. Quid enim dignè de Deo dici potest aut cogitari, ab aliqua creatura in celo & in terra? Excedit namque Deus omnia, ante cuius oculos omnia videntur vana & nulla. Ideo fatua est omnis anima, & permanebit semper egena & misera: quæ extra Deum aliqua quærît & diligit, quæ à dilectione & honore Dei mentem separant. Magna & mirabilia opera tua Domine; & cogilate, & perscrutari singula, non est mihi, nec alicui creatura possibile.

4. Quid igitur faciã, quia non possum altiora capere, nec secreta caelestia penetrare, neque cum angelis faciem Dei mei contemplari? Indignum me fateor tantis bonis frui, & cum Sanctis in celo conuersari. Ideo me semper humiliabo & despiciam coram Deo & omnibus hominibus, quamdiu fuero, & ero vilis in oculis meis; vt Deus misereatur mei peccatoris, nunc & in omnibus horis. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine anime mee, quibus iram merui; & placabo in gemitu & fletu Deũ, quem offendi sapius verbis, factis, visu, auditu, & cæteris sensibus meis: quos mihi ad seruiendum sibi dedit in toto corde meo, quamdiu in corpore viuo: Sed ne desperem & deiciar in malis meis, recordabor (Domine) omnium bonorum tuorum, & omnium misericordiarum tuarum quæ à sæculo sunt; donec ad te, auxiliante gratia tua, merear saluus peruenire. Libera me ab omnibus
ma-

1. 18.

malis irruentibus subito in me, quæ retrahunt sapius cor meum à caelestibus bonis meditandis. Adesto mihi pie Deus, & pone me iuxta te; ne incipiam vagari & elongari à summo bono, quod tu es Domine. Nam in te solo, totum bonum meum. Da te ipsum mihi, & sufficit animæ meæ, Domine Deus salutis meæ. Amen.

DE TRIBVS
TABERNACVLIS.

In his tribus tabernaculis, castra tenent tres militares virtutes.
In primo paupertas, in secundo humilitas, in tertio patientia: de quibus tria sunt capita.

CAPVT I.

De paupertate.

§. **D** S T scriptum in Propheta: *Patientia pauperum non peribit in finem.* Magna est, Domine Deus meus, patientia serueru tuorum. Et hæc est victoria eorum, qui cuncta superant aduersa in hoc mundo. Dixisti enim: *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Tu multipliciter nos probas, & vndique tribulationibus nos circumcingis, nunc foris, nunc intus, nunc apertis, nunc occultis nos examinas tentationibus: ita vt in nobis nihil sit, quod per tentationis ignem non transeat. Vis nos in omnibus tentare, in multis angustiare: vt in omnibus probati, & ex multis miserijs liberati, gratias multas tuæ referamus misericordiae & bonitati. Hoc placitum est visumque bonum in conspectu tuo, & vtile ad profectum nostrum. Si tu Domine Deus noster pro nobis, quis contra nos? Sequar ergo te Domine, quocumque ieris, dummodo mihi dux in via tu fueris. Si ambulauero in medio vmbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Confitebor tamen aduersum me iniustitiam meam Domino, & infirma mea non abscondam: si fortè à bono medico, consolationis fermenta percipiam. Vide Domine paupertatem & infirmitatem meam, attende quæ dico, tibi enim reuelau i causam meam. Ea desidero requiem, & tu iniungis mihi laborem. Anhelo ad sublimia, tu autem proponis humilia. Quæro deliciarum copiam, sed tu suades paupertatis inopiam.

2. Estne, Domine Deus meus, istud consilium & verbum tuum?
Vtique.

Psal. 9.

Luce 21.

Psal. 28.